

Izhaja vsak četrtek ob 10. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cen listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za nanj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1.50. Za Naméjio je cena uatu 5 K, za druge sežele izven Avstrije 5 K.

Rokopise sprejema "Narodna Tiskarna" v Gorici, ulica Veterinarini št. 9.



Naročnino in naznanila sprejema upravnništvo, Gorica, Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Namski ulici, na Josip Verdijevem tekališču nasproti mestnem vrtu, pri Vaclavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14. po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna Tiskarna“ (odgov. L. Lukežič) v Gorici.

Volilni boj.

Slijajni volivni shod pri Sv. Luciji.

Preteklo nedeljo dne 28. t. m. ob 3 popoldne se je vršil v prostranem salonu prijaznega gostilničarja g. Vuge volivni shod, ki ga je sklicala „Sloga“ za svoje somišljenike. Vkljub skrajno slabemu vremenu, kajti nekoliko višje je že močno snežilo, se je zbralo nad 500 ljudij, katerih je stalo veliko zunaj, ker vsi niso dobili v salonu prostora. Med navzočimi, med kojimi je vladalo nepopisno navdušenje, nahajalo se je tudi do 30 naprednjakov, ki so si na nepošten način preskrbeli povabila in katerim se je vkljub temu, da bi se jim lahko vstop zabranil, dovolilo vstopiti, da te „inteligentne naprednjake“ ljudstvo izpozna. Navzoči naprednjaki so bili po večini člani tolminske ponočnjaške družbe, ki rada zvija cigarete in kadi dolge cigare. Med njimi se je nahajalo tudi več tolminskih uradnikov. Tej družbi „izobraženih“ liberalcev, katere je moral brez plačila pripeljati na shod v dveh žardinjerah sv. lucijski gostilničar Mikuš, sta načeljevala dva tolminska „liberalna plemenitaša“: Zirnfeld in Premerstein p. d. Jožko, katerim se je pridružil sv. lucijski trgovec Fratnik. Naši somišljeniki naj si imena teh ljudi dobro zapomnijo. — Takoj ob 3. uri se je otvoril shod kateremu je bil izvoljen za predsednika obče spoštovani, vrli učitelj Bogomil Bratina, ki je dal besedo dr. Dermastiju, ki je v prvi vrsti razvil program „Slogine“ katoliško-narodne stranke. Nov državni zbor, ki bode stal v namenju kmetkega vprašanja, skrbeti bode moral za razdolžitve kmetijskih posestev; upeljati se bode morala temeljita davčna preosnova, zlasti mora zginiti krivični zemljiški davek in se mora uvesti davek od čistega dohodka; s pametno carinsko politiko morajo se štiti domači pridelki in izdelki pred divjo konkurenco izvanjzemskih izdelkov in pridelkov; upeljati se mora splošno zavarovanje proti vsem nezgodam v deželni ali vsaj v državni upravi. — Na to je govornik omenjal dela, ki so ga napravili „Slogini“ poslanci, zlasti užitnino. Povdarjal je, da se je neumornemu delu „Sloginih“ poslancev posrečilo, da je prevzela dežela pobiranje užitnine v svojo upravo, da je to za deželo eden najlepših dohodkov, da so liberalni poslanci, sovražniki kmeta ter prijatelji bogatega zakupnika, temu z vso silo uprli in konečno dosegli toliko, da del deželne užitnine se pobira po državnih uslužbencih, kar je oziroma bode provzročilo deželi en milijon kron škode. Če bi Slogini poslanci ne storili ničesar drugega, je že to veliko — In potem se upata dr. Gruntar in dr. Franko, ki dosedaj za slovenski narod in javnem življenju še prav ničesar nista storila, trditi, da „Slogini“ poslanci niso ničesar dosegli ter se upa zlasti poslednji napadati dr. Gregorčič dasiravno se je izrazil še pred par tedni, da tako zaslužnemu možu kakor je dr. Gregorčič nikoli ne bode stopil nasproti. (Burni klici: Sramota!) Govornik pozivlja volivce, da naj jim bode 14. maj praznik ter naj oddajo vsi svoje glasove zaslužnemu možu dr. Antonu Gregorčiču. (Viharni živjo klici).

Nato nastopi drugi govornik dr. Gregorčič (Viharno in dolgotrajno ploskanje ter živjo-klici). Omenja, da naprednjaki delajo samo z lažmi. Sedaj taje vse ono kar so pisali proti veri, papežu in škofom, kar so pisali za svobodno šolo in ločljivost sv. za-

kona. Sedaj se hlinijo in delajo se pobožne; proti svobodni šoli so in proti ločljivosti sv. zakona. Pa zakaj? Zaradi tega, ker se jim gre za mandate ter se boje vernega slovenskega ljudstva, kojega slepe, da ne bi izpoznalo svojih sovražnikov. (Močno odobravanje.) Složno delovanje, v katerem je skrivnost vspehov, je mogoče le tedaj, ako se postavi za podlago celemu našemu javnemu življenju verska načela, katekizem. (Odobravanje. Tu oglasi se tolminski Zirnfeld, da verska načela ni so podlaga javnemu življenju. Poleg njega stojič volivec ga zgrabi za trebuh rekoč, da ima Zirnfeld trebuh za „boga“, kar je vzbudilo pri navzočih velik smeh).

Proti tožniku odvetniku ni lahko nastopiti človeku nejuristu. Reci mu, kar hočeš; vse bo zanikal in izpodbijal, držeč se reka: quod non est in actis, non est in mundo cesar ni v spisi, tega ni na svetu. Zato imam pa tukaj uradne akte, to je uradne spise deželnega zbora goriskega, iz katerih se prepriča vsakdo, ki zna čitati in misliti, da sedanji deželni zbor in odbor sta dobro gospodarila, da sta bolje gospodarila kot kateri koli prejšnji zbor, in da sta na kmetu obračala od leta do leta večjo skrb. Številke naj tukaj govorijo.

Kakor je razvidno iz računskih sklepov deželnega zaloga za leta 1901 do 1906 ter iz proračunov tega zaloga za leta 1906 in 1907 potrosilo, oziroma preudarilo se je za kmetijstvo leta 1901 62.600 K; leta 1902 69.700 K; leta 1903 75.000 K; leta 1904 64.700 K; leta 1905 51.800 K; leta 1906 100.800 K; leta 1907 143.600 K.

Razvidno je, da dežela trči vedno večje zneke za kmetijske namene. (Med tem se oglasi neki naprednjak z opazko: za Furlanijo!) Da boste videli, cenjeni volivci, kako neopravičen je ta medklic, naj vam prečitam naslove, na katere se deli zgoraj navedeni znesek za leto 1907: deželni kmetijski urad 7700 K; zavod za zavarovanje goved 10.600 K; troški za dopuščanje bikov in prirejevanje govednih razstav 17.000 K; kmetijska šola 43.700 K; c. k. kmetijski družbi 7840 K; kmetijskemu društvu v Gorici 5500 K; kmetijski šoli v Trzinu 300 K; podpore v druge kmetijske namene (sadjarska, vinarska društva itd.) 16.00 K; predplačila za obnovitev po trtni uši pokončanih nagrađov 25.000 K; prispevek za trtno in sadjerejo 4000 K; za zboljšanje travnikov na krasu 3000 K; za druge namene 2880 K. Zdaj pa sodite vi, cenjeni volivci, ali so namenjene te vrste Furlaniji, ali pa v večji meri slovenskemu delu dežele.

Poglejmo naslednje poglavje v dež. proračunu. Za uk in izobrazbo se je potrosilo, oziroma je bilo preudarjeno leta 1901 290.500 K; leta 1902 294.400 K; leta 1903 317.600 K; leta 1904 301.700 K; leta 1905 309.200 K; leta 1906 482.000 K; leta 1907 482.400 K. V stroških za uk in izobrazbo je zapopaden znesek 250.000 K, katere daje deželni zalog okrajnim šolskim zalogom, da plačujejo ljudske učitelje. Ti stroški bi šli vsi na izravne davke, ako bi jih okrajni šolski sveti nakladali; ker pa prihajajo iz deželnega zaloga, izvirajo tudi iz drugih

*) Tega leta se niso izplačala brezobrestna posojila za obnovitev nagrađov v znesku 20.000 K, kateri znesek se je podaljšal.

virov, imenoma od užitnine. Dalje se nahaja v navedeni vsoti znesek 140.000 K, kateri prihaja neposredno od užitnine in se steka v okrajne šolske zaloge, so dosegli „Slogini“ poslanci, ker so hoteli kmeta varovati, kar se jim je tudi posrečilo. Znesek 250.000 K so dosegli z najsakrajnimi sredstvi, ki so jim bila na razpolago, z abstinenco. A dosegli so to v korist kmetu in šoli. (Burno pritrevanje.)

Prispevki drželnega zaloga za javna dela: ceste, mostove, urejevanje voda, itd. so znašali od l. 1901 do 1905 34.300 K, 19.800 K, 55.6000 K, 12.400 K, 96.300 K, za leta 1906 in 1907 so preudarjeni v znesku 84.050 K in 239.450 K. Zdrnji znesek je naravnost gorostasen. Pri vsem tem kričijo naprednjaki, da deželni zbor nič ne deluje v korist kmetu in posestniku. (Klici: Naprednjaki so lažniki.)

Računi, oziroma proračuni deželnega zaloga za leta 1901 do 1907 kažejo stroškov: 905.200 K; 947.800 K; 1.085.000 K; 1.020.000 K; 1.201.000 K; 1.498.300 K; 1.817.795 K. In pri vsem tem, da so se stroški deželnega zaloga zvišali od leta 1903 do 1907 od zneska 1.085.000 K do 1.817.795 K, torej za celih 732.795 K, se doklade na izravne davke (zemljarina, hišarina, obrtarina...) niso povišale niti za en odstotek. Kakor za leto 1903, tako se pobira tudi za leto 1907 za deželni zalog naklada 20% na zemljarino in hišarino ter 30% na oortarino itd.

Kako se pa pokrivajo večji stroški deželnega zaloga? Z večjo naklado na užitnino in s pobiranjem užitnine v deželni in državni upravi, kakor je pojasnil gospod predgovornik. Naši poslanci so zvišali dohodek in stroške deželnega zaloga tako, da kmet dobiva od dežele več nego je dobival, a da naklad na izravne davke ne plačuje več, kakor je plačeval. Liberalna stranka s svojimi kolovodji je pa vse mogoče storila, da bi zaprečile pobiranje naklad na užitnino in davščine od piva po deželnih organih. Oni so oškodovali deželo in občine s svojim postopanjem za velike vsote, kakor ste že danes slišali. Ako bi bila njihova volja zmagala, bila bi dežela še vedno tam, kjer je pred leti ječala.

Zdaj pa sodite med katoliško in med liberalno stranko, med mano in mojimi tožniki, liberalnimi odvetniki, ter volite po svoji vesti. (Burno pritrevanje, dolgotrajni živjo-klici na Dr. Gregorčiča.)

Konečno je omenjal govornik, da krščanski poslanci bodo imeli močno zaslobo pri drugih poslancih, ki imajo jednak verski, narodni in gospodarski program ter pripadejo bodisi slovenski ali slovanski narodnosti. Upati smemo, da bomo združeni delovali z nemškimi konservativci in krščanskimi socialci, ki imajo z nami enak verski in gospodarski program, in ki pridejo kot najmočnejša stranka v državni zbor. Ako me izvolite za državnega poslanca delal bom neumorno združen z drugimi v krepko četo za vresničenje našega programa. (Viharno in dolgotrajno ploskanje; gromoviti živjo-klici na Dr. Gregorčiča.)

G. župnik Fabijan izjavlja, da bode volil za poslanca pridnega in delavnega moža, ki je skrajno požrtvovalen in nesebičen in po čegar zaslugi bode postala Gorica jedenkrat slovenska. Moj kandidat, ki je

vže izurjen v poslanskih poslih, je dr. Ant. Gregorčič, (Burno ploskanje). Prosim Vas, da tudi vi napišete dne 14. maja na Vaš volivni listek ime mojega kandidata, dičnega in zaslužnega moža dr. Antona Gregorčiča. (Živio-klici).

Konečno je pozivljaj dr. Dermastia volivce, da naj bodo toliko usmiljeni in naj ne oddajo svojega glasu dr. Gruntarju, za kojega bode poslaništvo, kakor se je sam izrazil, prevelika žrtev. Oddajte svoje glasove možu, ki je za Vas delal in še hoče delati in ta mož je dr. Anton Gregorčič. (Viharni klici: Nočemo drugega).

Na to je zatvoril predsednik shod, ki je bil jasen dokaz, da se ljudstvo zaveda in izpozna liberalne hinavce. Čast zavednim volivcem! Naprej na delo krščansko!

V boj za dr. Gregorčiča!

(S Kobariškega.)

Velecenjeni g. urednik! Vprašate me: Kako je na Kobariškem sploh in kako posebej v Vam neznanem Kotu. V kolikor sem poizvedel in mi je mogoče poročati, naj storim to v naslednjih vrstah.

Gledé volitve je to, da bo razmerno malo ljudi doma, ker odhajajo po delu v svet, potem ko prekopljejo domačo zemljo. Nekaj pa jih le ostane. Kandidat Gruntar in neizogibni učitelj Stres sta bila že enkrat ali (poslednji) dvakrat v Kotu. Stres pa je baje izgubil svoj neugodni upliv, Breginjci so se ga naveličali; in izpoznali so, kje je resnica.

S tem pa ni popolnoma rečeno, da so vsi dobre volje pod Vršanjo glavo, Stolom in Muzcem. Preteklo nedeljo so se zbrali nekateri liberalci in liberalke — ne kmetski in jo tako le pogruntali: 14. bomo pokazali. Dr. Gregorčič nam je snedel enega poslanca (ah!), skrbi le za duhovnike, mi hočemo, da bo skrbel za kmeta; tiste podpise so nabirali le za svojo antrado; Oskar Gabršček se je oglasil vsaj za havzirerje, dr. Gregorčič pa nič; da je dal Lahom neki denar, Slovencem nič...

Gospodje in gospe: ali ste nevedni, ali vedoma govorite neresnico? Niti eno, niti drugo vam ne stoji lepo.

Nam pa je znano, kako se trudi g. dr. Gregorčič za zboljšanje usode in za pravi napredek goriških Slovencev. Zastavil je vso moč za ustanovljenje slov. šol v Gorici, ker vé, da je to podlaga vsega. Poglejte v izkaz, pa boste strmeli koliko je žrtvoval — se lahko reče — vse je dal za ta namen. Koliko se trudi v deželnem zboru za Slovence. Sam Pajer, ki je priznana umska kapaciteta se mu čudi, ko sliši od njega: Tu bi trebalo povdarjati te pa te te točke! — Neki višji uradnik je omenil o njem: Občudujem ga, da se kot nejurist tako dobro izpozna v juridičnih stvaréh. In če ni mogel on doseči tega ali onega: pogledajte pa tisto večno „zavoro“ — dr. Tumo! Če smo dali mi Kranjcem enega

Winklerja: ali nam niso mogli v zamembo nič drugega poslati, kot tega nesrečnega človeka — Tuma! Ja, Tuma! Če je kaj znal, imel je povedati odkritosrčno kot mož: tako je stvar; ne pa prej molči, potem pa za hrbtom: O, jaz bi bil pa to boljše napravil! Če so, kar je znano, slovenski poslanci v manjšini, kako naj delajo čudeže? In vendar so dosegli nekaj, kar še kmet dobro občuti.

Poglejmo spet tisti dac ali užitnino. Prej je šlo v žep milijonarja, ali kaj? Zdaj pa dobi dežela 100.000 več, nego prej. Sam župan v Opatjemselu je zadnjič povedal n. pr.: Prej smo dobili užitnine 800 K na leto, zdaj pa vsake tri mesece toliko! Gg.: Ali se Vam dani kaj v glavi, saj imate tudi Vi pri tem nekaj posla! Vprašajte županstva, kako so se zmanjšale doklade itd.

Kdor je potreboval kaj g. dr. Gregorčiča, gotovo mu je šel na roko. Imel sem v roki dopise, ki jih je pisal n. pr. Seljanom zaradi pohišnega kupčevanja; vse jim je nadrobno razložil, deloval za nje v obrtnem odseku. Šel je za nje k ministru: vprašajte g. župana v Sedlu Jož. Gašperuta in pohiševalca A. Baloha, ki sta bila osebno pri g. doktoru! Potem ne boste govorili tako bedasto, da ni nič storil.

Pa enega poslanca da je snedel? Prej je volil kmet dva, zdaj voči na Tolminskem enega. Ali je to hudobno, ali neumno? Resnica je, da so prej volili vsi goriški Slovenci dva, zdaj pa tri! In kdo je kriv tega? Dr. Gregorčič se je peljal v Trst k namestništvu ter na Dunaj k ministerstvu ter dokazal s številskimi, da se Slovincem krivica godi. In uspeh je bil, da je enega poslanca pridobil, ne pa požrl. To je zdaj imamo za vse goriške Slovence 3: enega volijo Tolminci, Kobaridci, Bovčani in Kanalski; enega Kras; enega goriška okolica! Gospoda, ali je to vaše govorjenje pošteno?! (Saj se nekateri hvalijo, da majo izpit iz kršč. nauka.)

Vi hočete enega za kmeta: ali se ni skazal dr. A. Gregorčič vselej zagovornika ubogih in siromakov; morda celo financem? Nekaterim je vsaj znano, da se je trudil, da bi se smel neki financ poročiti! — Ali bo morda boljše delovala za kmeta stranka liberalcev, od katerih je dejal dr. Tuma, da kmetu ni pomagati? Ali pa Gabršček, ki je dejal v Št. Petru, da nihče ne stori nič za kmeta, torej tudi liberalci ne, in še manj kot nič! Ali bo liberalci skrbeli za kmeta, ko ga zmerja, da je hlod, pol človek? Saj so bili uprav liberalci zoper volilno preuredbo, ker so se bali za se. Ali bo liberalni advokat za kmeta, kot je bil najvišji kmet Gabršček O., ki se je držal načela: Cuki me, cuki me, če me češ videti na Dunaju?!

Na Dunaju bo poslancev, kakor se kaže 259 Slovanov, 229 Nemcev in 19 Lahov. Ali je pa dosti, da je kdo Slovan, če ne bo imel srca za ljudstvo? Ali ni treba večkrat več kot polovice glasov, ali bo kak „divjak“ — liberalci pridobili druge krščanske, Nemce ali Lahe?

Grda laž je, da je imel dr. Gregorčič kako zvezo s Pajerjem ali Lahi. Če so mu dali pa katoliški Lahi glasove, je to bilo le pametno od njih. Vselej bo več koristil drugonaroden katoličan, kot še tako fanatičen liberaluh, če tudi domačega jezika! — In če gg. ne morejo videti duhovnika in so nevoščljivi zaradi tiste majhne povišenge, povemo jim na uho: Ko bi imela duhovščina še verski zalog v svoji oskrbi, kot poprej, ne vprašali bi enega krajcarja vlado; ali to je zdaj drugače. Znano pa je tudi, kako se rabijo razni prejšnji samostani, in to brezplačno; dobro se vé, kako izrabljajo razni uradi duhovnika (neko financarsko oblastvo je hotelo, naj se oznani v cerkvi od žganjarskih kotlov!), kako hočejo v 24 urah brez kolka in takse razne

listine; dobro se vé, da če bi bili imeli v stotih sem svetne uradnike — po 200 gol. na leto — pri rojstnih knjigah itd. bi bila vlada plačala v sto letih samo 6064 milijonov goldinarjev! Kako beraško malo daje duhovnikom; koliko je prihranila!! In vlada je hotela to povišanje (za financarsko in učiteljsko povišanje pa niso gg. nič rekli) in minister je izrečno omenil, da to povišanje ne bo nič škodovalo davkoplačevalcem. Niti vinarja ne bo plačel kmet za to povišanje. Prosim, to je v imenu vse vlade rekel minister Marchet, ki ni prav duhovščini prijazen. Ali ste povedali to pri svojem shodu ali učenem pomenku?! Ali tisti, ki so srdito zahtevali povišanje plače za učitelje itd., tisti gledajo po strani tisto malo droblino, ki so jo vrgli duhovniku, ki ima 16 letno šolanje za seboj! Gospoda, prefrigani ste, ali pa tudi poštene v svojih sodbah?! Ni videti.

Veselimo se volilnega shoda za dan 5. maja; veselimo se tudi dne volitve, ker upamo, da vendar zmagata vest in pamet; in ne kaki gg. ala dr. Ferjančič, ki bi bil rad spravil duhovnika ob besedo, pa ga je še minister Klein okrcal, da se ne spodobijo tako govoriti svobodoljubu. (Rabil je besedo: „Geisteszwang“ duševno siljenje pod prostomiljsko pretvezo.) Upamo, da g. Špičkov dohtar ostane še dalje v Tolminu, kjer bo lahko predsednik „Planin. društva“, pa bo delal prizive proti cesti. Če je že rajni pesnik moral tolmačiti g. Nacetu zgodovino, upamo, da ne bo Dolfe delal zgage dr. A. Gregorčiču in vernim katoliškim Slovincem. — Tudi vemo, da se naše ljudstvo nikdar ne okleue takih ljudi, ki govoré zoper vero; da bi niti krščeni ne bili, če bi mogli oni ukazati itd. in beró ali celó plačujejo veri sovražne liste! — Govoril sem te dni z veljavnim gosp., ki pozna dr. Gregorčiča že 44 let, in to vselej le z dobre strani. In rekel mi je: Če so goriški Slovenci toliko zmožni, da vržejo svojega največjega dobrotnika na korist liberalnemu advokatu, potem me bo do groba sram, da se imenujem goriški Slovenec! In tudi jaz sem te misli; in da so liberalci sploh cepljeni lažniki in poguba slov. naroda!

„Sijajen“ shod narodno-napredne stranke v Podbrdu.

Iz Bukovega.

Ko bi napisal „klavni“ ali „malobiskani shod“, bi se gotovo zameril liberalnemu okusu, zato je hočem napisati „sijajen shod“ da „Soča“ saj na prvi pogled ne bo imela povoda lagati. Nič naj se vam čudno ne zdi, ako dopisnik iz Bukovega piše o naprednem shodu Podbrdom. Izvedel sem, da se ima vršiti shod Podbrdom in polastila se me je želja, da bi šel gledat, kaj pravzaprav bodo imeli ondi liberalci, najbolj pa me je Podbrdo vleklo radi tega, da bi videl shod in ga potem primerjal s pisavo „Soče“. Toda ta me je bila izplačala, zakaj v nedeljo jutraj je močno snežilo. A vkljub temu vremenu sem korakal na kolodvor v Hudajužno. Toda zopet druga smola, vlak mi jo je pred nosom odpihal. Kaj torej? Pot pod nogé, in ob 9 uri predpoldnem sem bil že Podbrdom. Podbrdom se ni skoraj nič govorilo o shodu, vsaj predpoldnem popolnoma nič. Po sv. maši se je shod oznanil pred cerkvijo, ko je bilo zbranih veliko število mož, toda čul sem jih vzklíkati: Jaz ne grem poslušat! — Nobeden me ne bo videl na tem shodu! itd.

In res. Ko se je ob polutreh pripeljal dr. Gruntar, je bilo zbranih v gostilni Stravsevi 35 ljudi. Počasi so se stekali skupaj in ob tričetrt na štiri smo vsi udobno sedeli na stolah v Stravsovem salonu. Ni bilo torej nemogoče seštetil volice, zatorej sem pričel to usodno delo. Našel sem jih 56, reci šestinpetdeset, števisi od dr. Gruntarja pa do sebe. Naj potem že piše „Soča“ sto ali dve sto bilo jih je 56, kar lahko potrudi tudi neki liberalni gospod ki jih je — kakor sem videl tudi štel.

Predsednik shoda je bil gostilničar Stravs, kateri pa je takoj dal besedo dr. Gruntarju. Vstal je dr. Gruntar ter začel v kratkih besedah zagovarjati narodno-napredno stranko oziroma njen program. Ne bom omenjal natančno, kaj je dr. Gruntar po-

vedal, zakaj vsak ve, kaj govorijo liberalci na svojih shodih. Zagovarjajo hinavsko program svoje stranke, zabavljajo čez Gregorčiča, in sploh počenjajo še razne stvari, kar znajo le liberalci. Med drugim pa je rekel dr. Gruntar sledeče: „Dokler nam bode Rim in Dunaj (to je sveti Oče in cesar) postavljala škofo bode vedno imeli le malo ali ničvredne višje pastirje.“ Liberalci torej hočejo nadvlado nad sveto cerkvijo, tako da bi oni postavljali škofo. Radoveden sem kam bi jih šli iskat liberalci duhovnike, ki bi bili v njihovem smislu, po moji misli jih pod božjim solncem ni takih. Če pa so, bi „Soča“ storila dobro če bi navedla njih imena, da bi se sv. Oče in cesar na té ozirala. Ko bi narodno-napredna stranka imela v rokah nadvlado sv. cerkve, bi gotovo vrgla raz škofijske sedeže: Jeglič, Mahnič, Missie, Sedeje, in druge, ne vem pa, kam bi šli iskat Strossmayerjev, ktere je dr. Gruntar naravnost zahteval. Potrebno pa je, da bi se liberalci bolje poučili o največjem Jugoslavanu Strossmayerju v političnem oziru. Na shodu je govoril tudi g. dr. Levpušček. Shod se je končal ob 5 uri z živio-klici dveh tretin ljudi. Ena tretina pa je molčala in roké križem držala.

Ob 7 uri in 26 minut se je dr. Gruntar odpeljal proti sv. Luciji. Ta dopis sem spisal, da predočim „Soči“ shod Podbrdom v popolni in resnični luči. Zavedni Podbrčani! Pokazali sté, da Gruntar pri vas ne bo žel pšenice! Tako je prav! Živijo dr. Gregorčič!

Kanalski župan — liberalni mešetar.

Iz Kanala.

Narodno-napredna ima tudi v kanalskem sodniškem okraju svojega „mešetarja“ v osebi tukajšnjega kotlarja — župana — mesarja in krčmarja Križnič-a. Mož opravlja napredno mešetarijo prav lahko. Hodi, oziroma se vozi po Kanalskem, vkupuje „jalo“ krave in prodaja ob enem naprednega Gruntarja. —

Se-ve ima tudi svoje „podmešetarje“. Koliko mu ta mešetarija nese, ne vem; vem pa, da liberalci ne storijo koraka zastonj. — Mož bi rad videl Gruntarja na Dunaju, ki bo hodil od časa do časa na Tolminsko in Kanalsko popraševati zakonske može, ali so s svojimi ženami še zadovoljni! Kedo ve — je-li on še zadovoljen s svojo zakonsko polovico. Ako ne — se bode vpeljala rokovnjaška poroka, katere obred se vrši tako-le: In nomine patre, vzemi jo za kvatre, če to zapustiš, pa drugo vdobiš. —

Uboga zakonska polovica. — Manjka krščanskega nauka. — Ime Križnič je zelo pomenljivo. —

Mož je baje bral napredni evangelij „Sočo“ in njega lažnjivega sinčka „Prismojence“, kjer stoji črno na belem, da se je dr. Gregorčič zvezal z Lahi. — Ta evangelij širi župan okrog — in se ne sramuje —

Ali ve g. Križnič, da nosi maslo na glavi? Ali ve, kedo je prepustil dvorano brez — domovinskim — brez narodnim t. j. internacionalnim demokratom pred dnevi v Kanalu za zborovanje? Ali ve, da ima v svoji mesnici Italijana? — Ali ve, kedo je mešetaril, da so prišli mlini ob Soči na Kanalskem v roke tržaških Italijanov, da bodo kmalu Italijani gospodarji na Kanalskem? Toraj kedo se je zvezal z Italijani, da proda Slovence, ali dr. Gregorčič? To bi znal mogoče pojasniti župan Križnič in baje predsednik narodne trgovske zadruge v Gorici.

Res, pozabil sem, da je oče župan Križnič tudi krčmar — in kot tak baje pisano gleda dr. Gregorčiča, ki je poskrbel proti volji liberalcev, da se steka vsako leto pol milijona kronic dobička na užitnini v občinske oziroma deželne in državne blagajne — mesto v žepe krčmarjev. — Oče župan bi bolje storil, ko bi skrbel za občinske poti v svoji županiji — ki so najslabše na Kanalskem. Ako pa tudi tega ne razume, potem naj pusti županski stolec, na katerem sedi čez postavno dobo. — Jaz pa kličem: Živio dr. Gregorčič, ki nam je pridobil proti volji napredih bogatašev, advokatov in učiteljev — splošno — enako — direktno in tajno volilno pravico, da velja sedaj glas priprostega delavca — kmeta — toliko, kakor glas mogočnega — naprednega — očeta — župana v Kanalu.

Volivec.

Liberalnemu agitatorju.

(Iz Bovškega.)

Drzni hudonaprednjak v zmerjanju in osebnih napadih na človeško vest o volilnem gibanju je vedno dobro poznan nadučitelj iz Čez-Soče, kateri je na glasu, da si je po volilnem shodu v Bovcu predliberalno naprednjaško družbo zaničljivo privoščil enega izmed pravih davkoplačevalcev na Bovškem tako, da se je sam en stari liberalec pomilovalno

izrazil, kakor da bi bilo njegovo srce z mečem prebodeno. Tako ogromno sočutje, kadar se ne potegne z liberalci in potem se mož zvito pritožuje v lažnjivosti polni „Soči“, da ga popolnoma nedolžnega napadajo, ko vendar sam dejansko izziva in zmerja. Liberalni bratec se je počutil v družbi liberalnega bovškega štaba zadosti varnega in je gotovo mislil, da ima pred seboj pod svojim nadpoveljem le kakega župana oziroma podžupana iz Čez-Soče. Mož naj se uspešno giblje v svojem stanovskem delokrogu, tam je zares zadosti dela in davkoplačevalce, ki ga s svojimi žulji vzdržujejo, naj hvaležno pusti pri miru, oziroma kot svobodomislec, naj spoštuje svobodno mišljenje in ravnanje tudi takih, ki po njegovi želji ne trobijo v njegovi želji ne trobijo v njegovi tolpi. Vpraša se, je-li častno in dostojno, da učitelj, kateri je tudi ud c. kr. okrajnega šolskega sveta zmerja davkoplačevalce in je vznemoljen ter kaže svojo mržnjo in zlovoljo vsled tega, ker se državljani poslužujejo po svoji vesti in lastnem pričanju zborovalne in volilne pravice.

Pamet liberalnega agitatorja v nevarnosti.

Pri Sv. Luciji na mostu ob Soči nekdo počí ali pa znori, če se ne končajo kmalu volitve. Noč in dan šviga kakor krvavo stegno iz vasi v vas, noč in dan boblja, se peni, obdelava in moli kmete ter agitira za — Gabrščekovega kandidata. Njegovo glavno orožje je — zabavljanje na „farje“, če tudi so mu pomagali ravno nekateri duhovniki, ko je živel v največjih stiskah. Pametnejši kmetje se mu seveda smejejo, ker ga dobro poznajo. Mislili so, da postane vsaj takrat mož, ko se oženi, a sedanji njegov nastop ni posebno možil. Mož študira že celo večnost — kakih 80 let, — in ima še le od včeraj zadnji izpit. Sedaj menda postane advokat in molzel bo lahko cike, če mu jih bodo kmetje držali za rogo.

Kaj so temu zbeželi mu agitatorju neki obljubili, da se tako peha za Gabrščka, ki je še pred par leti tako nesramno napadel njegovega predobrega očeta? Morda ministerstvo za zunanje zadeve Gabrščakov stranke?

Iz baške doline.

Na Grahovem je imel 14. aprila dr. Treo iz Gorice zaupni shod za dr. Gruntarja. Navdušenemu liberalčku obč. slugi se je to zdelo za Grahovce tako važno, da je kar samooblastno z razglasom pred cerkvijo vabil ljudi k zaupnem shodu.

Neki širokoustni „lbinc“ na Grahovem pa nato dela, da bi se vršila volitev za državnega poslanca na Grahovem in ne v Hudajužni, kjer se nahaja občinski urad. Seveda ako bi bila volitev na Grahovem, bi znala dobiti napredna stranka nekaj več glasov in „lbinc“ bi prodal nekaj litrov vina več tisti dan. Ta velezaslužni mož je šel še celo v Nem. Rutu in tam iskal podpisov od obč. zastopnikov, da bi se vršila volitev na Grahovem. Da bi bilo bolj verjetno, se je izmislil, da hočejo Podbrčani imeti volitev Podbrdom in naj mu Nem. Rutarji podpišejo, da zahtevajo volitev na Grahovem. S takimi zvijačami agitira „lbinc“ po Nem. Rutu. Nem. Rutarji so pa vendar bili tako pametni, da so mu pokazali pot nazaj na Grahovo. Omeniti se mora, da je ta liberalni zvijač tudi v starašinstvu in se mu še nekaj sanja, da ga v prihodnji volitvi volijo za župana. Kmetje, saj pač ne boste spali na dan volitve!

Vprašanje g. prelata Gabrievčiču.

S hribov.

1. Ali ni morda kandidatura brata Michelija malo maščevanje g. prelata, ker je pred dolgo dolgo časom nasproti g. dr. Gregorčiču sijajno pogorel?

2. Ali ne more g. velestrogi prelat vsaj toliko vplivati na brata kandidata, da ne bo delal z njim, kar pomeni z duhovskim stanom, reklame za liberalce?

3. Ali morda sam odobrava njegovo kandidaturo?

4. Kako se to strinja z njegovimi „krščanskimi načeli“?

Radovednež s hribov.

Ločitev cerkve od države.

(Dopis iz Mirna).

„Liberalci so v sedanjem volilnem boju zatajili svoj protiverski program“. Ta novica roma sedaj po deželi, in ljudje se smejejo in pomilujejo revne liberalce, ki jim niti najnovejši program ne služi v volilnem boju. Da je liberalna stranka, stranka programov to vemo vsi, ali da so pri kovanju programov taki reveži, to je slabo znamenje za liberalne programne kovače. V svoj novi program so liberalci postavili, tudi protiverske točke. Mi vemo; da so te točke resnično liberalne težnje. Ker pa liberalci v sedanjem volilnem času to taje, ovreči jim hočemo njih tajenje z stvarnimi dokazi.

V četrtek dne 25. aprila imel je cerkveno-skladovni odsek mirenski prvo sejo. Odsek obstoja iz samih liberalcev, in ti so se zbrali k seji, da določijo do sedaj navadni prispevek k cerkvenim potrebčinam. In kaj so ti liberalci v tej seji sklenili? Kaplan je dosedaj dobival 100 K, za naprej ne dobi nič, organist je dobival 200 K, za naprej nič, peveci so dobili 80 K, za naprej ne dobe nič, cerkovnik je dobival 80 K, za naprej nič, pihalec mehov je dobil za celo leto 8 K (reči osem kron), za naprej ne dobi nič. Torej kaplana, organista, pevce, cerkovnika in pihalec mehov je plačevala občina z borimi 468 kronami, a glejte naši liberalci so rekli: „tudi to za ne damo več!“ Ali ni to popolna ločitev občine od cerkve? In kdo naj še veruje liberalce, da niso za ločitev cerkve od države? Da, naši liberalci so popolnoma enaki francoskim liberalcem! Skrbeti moramo torej, da jih preženemo iz vseh zastopov. Liberalci so povsod enaki; zato naj bo pa tudi boj proti njim povsod enak. Mnogo se je dosedaj grešilo s tem, da se je preveč verovalo sladkim besedam liberalcev, za naprej mora prevladati geslo: „niti najboljšemu liberalcu najmanjše verel!“ Liberalci živijo na svetlu le za svoj žep. Zato proč s to gajiloblo! Bliža se dan, ko bodo liberalci stali pred sodbo, bliža se dan volitve. Kar vas je krščanskih mož, storite svojo dolžnost. Noben naj ta dan ne ostane doma, da bodo obsojeni liberalci res prišli, kamor spadajo, t. j. v smeti.

Darovi.

Za „Alojzijevišče“ prejela uprava „Prim. lista“: gosp. Francišek Zucchiati posestnik v Medani 10 kron.

Za „Slovensko sirotišče“: P. n. gg.: Josip Gorjanec 2 K; I. P. 2 K; Ivan Leban 34 v, Ivan Černič 30 v, Ivan Humar, kurat, 2 K; Anton Grbec 10 v; Katarina Ivančič 1 K. Razprodaja „Skalnica“ je vrgla še 5 K 90 v.

Bog vsem stotero poplačaj!

Za novo župnijsko cerkev presv. Srca Jezusovega v Sočrji pri Buzetu so darovali sledeči gg. iz Primorske: Ivan Luzner, Vincenc Muškovič, Ivana Dobrita po 1 K; Peter Trebec in Jožefa Grgolet po 2 K; Ivan Vovk, Jožef Ukovič, Ivan Trebec, Franc Trebec, Jožefa Trebec 2 K; Jožef Kurinčič, kurat 4 K. Bog povrni! A. J. Budin.

Dopisi.

Iz Lokovca. Snega imamo do pol metra in vender smo šli na shod v Čepovan. Bilo nas je „kajt“. In hvaležni smo, da smo šli. Na lastna ušesa smo slišali pristne liberalce in videli s svojimi očmi njihovo neotesano obnašanje. No, spoznali smo pa tudi do pičice našega potuhnjenega občinskega tajnika Bratuša, kakše človek je to! Svetujemo mu samo, da naj lepo molči tu pri nas, če ne mu pokažemo kaj se ima on vtikati v lokovške razmere in ljudi hujskati. Mi ne poznamo proti takemu surovini, dasi je pet šol izdelal, nikakega ozira. Vprašamo ga, ali se spodobi priti pijanemu na shod in tam kričati kot divjak? Zares pristna liberalna omika! Tako znajo vserod!

Ali ni morda ravno ta liberalna sapa iz Čepovana pripravila našega g. učitelja do tega, da se ni čutil tu v Lokovcu še toliko domačega, da bi bil vsaj spal doma in jo je rajši vsak dan pihal zvečer dol v Čepovan in zjutraj nazaj gor? Seveda „gliha vkep štrih!“

Morda mu je bila ravno vsled te čepovanske liberalne družbe preveč krščanska naša šolska mladina in je zato naše otroke

pretepal kot živino kar po glavi. In čas je bil, da jo je pobral, če ne bi se bilo oglašilo samo županstvo in mi stariši, ne le pri šolski oblasti v Gorici, kjer sploh kmet malo opravi, ampak na sodnji, zoper tako pobalinsko postopanje.

Zdaj vemo, kdo ga je hujskal vedno zoper nas mirne in poštene kmete. Kdo drugi kot liberalna družba čepovanska? Mi smo kmečka stranka. Jaz sem za kmet, tako je povdarjal po shodu in vabil vse na shod 9. maja pisatelj Brat-uš. Seveda kmet lokovški zapomni si, to je kmečka stranka v toliko kmečka stranka, da bije po glavah kmečkih otrok in ima za norca njihove stariše. „O kmečka stranka: Brat-uš, postranski tajnik, par učiteljev in še nekaj žlahte, kako smo vas, — od vas vedno zaničevani Lokovčani, — občudovali radi vaše surovosti in kličali smo domu gredé: Teh neotesanih Čepovanskih liberalcev reši nas o Gospod!“

Zaveden kmet.

Novice.

Naš naprednjaki so pisali l. 1901: Kako jim je mari narodno dolo; kako da niso nasprotniki vere in cerkve; kako da se jim stadi prepri in osebno in stanovsko sovrašstvo, v resnici pa je nasprotno. Priporočali bi jim knjižico „Brors Modernes ABC. — Bützon & Bercker, Kevelaer Porensko á 60 fen. Oade dobe pod zaglavji: „prostomišljaki, prostozidarji, prostoverski“ sebe in svojo fotografijo in svoj program; in videli bodo, da oni, ki se boje kot slon prikloniti, so zvesti in klečeplazni pristaši framasonov in rogatega, če tudi se zdaj hlinijo kot krotke ovčice. Nihče naj jim ne gre na lim; volilci pokažite 14. maja, da nočete biti njih delažniki! Ne pustite, da bi bil človeški rod menažerija — živinska medernja!

Liberalno sleparstvo. — Dobili smo poročilo, da širi neki Živec s Krasa lažnivo in sleparsko vest, da je dr. Peter Laharnar odstopil od kandidature. To je liberalno sleparstvo. Tako hočejo liberalci pomagati svojemu liberalnemu „kmetu“ Štreklju do zmage, ker vidijo, da na pošten način ne zmagajo. Mi bomo o stvari natančno poizvedeli in bomo dotičnemu poskrbeli, da pojde jest za kake tri mesece „kašo“. Nova postava določa namreč za tiste, ki širijo napačna in lažniva poročila glede odstopa kakega kandidata zoper od enega tedna do treh mesecev. Naše somišljenike pozivljemo, da nam nemudoma naznanijo tiste liberalce, ki širijo napačna in lažniva poročila o naših kandidatih, in mi jim bomo gotovo poskrbeli za nekaj časa tisto „kašo“, ki pa jim menda ne pojde preveč v slast. Vse poštene volivce na Krasu in Vipavskem pa kličemo, da naj gredo 14. maja polnoštevilno na volišče za dr. Petra Laharnarja, da tako vržejo liberalno sleparstvo popolnoma ob tla.

Dr. Alojzij Franko nam je poslal sledeči popravek: Slavnemu uredništvu „Primorskega lista“ v Gorici. Z ozirom na Vaše poročilo o političnem shodu pri Sv. Luciji, priobčeno v 17. številki „Primorskega lista“ (25. aprila t. l.) pod zaglavjem „Dr. Grantar, dr. Franko in politične maskara“ pri Sv. Luciji, zahtevam temeljem § 19. tisk. zak. da sprejmete sledeči popravek: Ni res, da bil udaril tudi po naših škofih. Ni res, da bi bil govoril: „Dokler nam pošilja rimska vlada in avstrijska hlapce v obličje škofov, kakor so Nagl, Bonaventura, Mišša, da nas zatirajo itd.“ Nasprotno je res, da škofov z nobeno besedo niti omenil nisem. S spoštovanjem! V Gorici, dne 27. aprila 1907. Dr. Alojzij Franko.

Nas prav veseli, če dr. Franko ni udaril po naših škofih. Sicer pa ima besedo naš poročevalec.

Na adresu c. k. okrajnega šolskega sveta v Tolminu. — Iz Zakojice nam pišejo: Naš učitelj g. Tavš

ima že več časa dopust, menda zaradi „boleznj“. Tako so naši otroci popolnoma brez šole. Ta dopust on prav pridno porablja za agitacijo. „Manifestiral“ je na bukovskem liberalnem shodu za dr. Grantarja. Morda bo pa nam Grantar šolsko doklado znižal in izprosil g. Tavšu stalen dopust, kar tudi mi želimo. Davkoplačevalci.

Dvoživke. — Liberalni kandidatje in tisti govorniki, ki so kandidirali za kandidate, se sedaj na shodih predstavljajo kakor žabo-dvoživke. Prva dvoživka je dr. Treo, ki se je na shodu v „Trg. Domu“ norčeval iz pobožnosti našega ljudstva; v Kojskem pa se je delal z Michelom Gabriellijem tako pobožnega, kakor da bi oba kandidirala v — tretji red. Druga dvoživka je dr. Grantar, ki je na shodu pri Sv. Luciji izjavil, da bo prišel glede razporeke prašat volivce. Ko smo ga zato krcnili, je presedlal in se v soboto na Grahovem izjavil, da bo brezpogojno glasoval proti razporeki. Ta dvoživka je zatajil svojega šefa Drejca, ko je izjavil na Grahovem, da Gabršček ne prizna za načelnika liberalne stranke, in da je Gabršček govoril neresnico na shodu v Ozeljanu, ki je dejal, da so kandidatje dali častno besedo, da se bodo držali lib. programa. A ista dvoživka je v nedeljo na shodu v Podbrdu zagovarjal program liberalne stranke.

Liberalci žive torej čudno življenje. Govore vedno, kakor jim kaže. Pred socialnimi demokrati pravijo, da kmetski stan ne bo rešil slovenskega naroda, pred kmečkimi volivci so pa „agrarna“ stranka. Zato pa tem ljudem ni nič verjeti. Če še tako trdijo, da niso proti veri, ne verujte jim. Na Dunaju bodo delali drugače, ker so dvoživke.

Resnica je zmagala. — Iz Mavinj na Krasu se nam poroča: Zadnje dni meseca prosinca so zagnali liberalni časopisi mogočen krik, da je bil tam ošnji g. vikarij obsojen, češ, da je dejal socialnemu demokratu Josipu Kopaču iz Trsta na shodu v Vižovljah, čemu je prišel ljudi sleparit in kronce jim prešat. Ali teh besedij mu ni govoril! Zato je pa po obsodbi v Komnu prijavil priziv in dne 17. aprila t. l. se je vršila pri deželnem sodišču v Trstu prizivna obravnava, pri kateri je bil gosp. vikarij popolnoma oproščen.

No, ta je lepa! — Gorečo svečo je imel v rokah dr. Laharnar v Gabrovici, liberalci pa so mislili, da je bila smodka! Lepa res! Kam so vedar „gledali“!? Svečo vzeti za smodko! Čuda še, da niso rekli, ali videli, da je imel svečo v ustih!

Strast jih slepi. — V svoji strasti očitajo nasprotniki dr. Gregorčiču tudi take reči, ki ga morajo njegovim volilcem le toplo priporočati. „Soča“ n. pr. je pred kratkim pisala, da skrbi dr. Gregorčič bolj za svoj tolminski volilni okraj kakor za druge okraje. Tudi dr. Treo je na shodu v Komnu šantal Kras proti našim hribom in trdil, da so dr. Gregorčič in njegovi sopolanci naklanjali iz d a t n e j š e podpore Gorjanom nego drugem okrajem.

Pri tej gonji proti dr. Gregorčiču nam je le to nerazumljivo, kako se predrzneta dr. Treo in lastnik „Soče“ Gabršček po takem grdem ščevanju prihajati med naše Gorjane ter jih hujskati proti Gregorčiču, o katerem sama priznavata, da je skrbel tudi za našo gorsko stran. Volilci tolminskega volilnega okraja! Če vas prideta ta nasprotnika vaših gmetnih interesov in podpor še kedaj šantat proti Gregorčiču, povejte jima, kar jima tiče!

Dr. Gregorin je bil v torek zvečer od 100 Sežancev postavljen za kandidata na Krasu.

Novo stranke so v sredo ustanovili

v Gorici. Glavno besedo v nji ima vrtojbenski Mermolja. Njen kandidat za goriško okolico je Anton Štrekelj, potovalni učitelj.

Resnici na ljubo. — Iz Čez-Soče se nam piše: Resnici na ljubo javljam, da dve šipi ste bili res razbiti; pa to se se baje le po nameri zgodilo. Dotični 17 letni fantiček je tudi proti moji volji poravnal škodo po treh dnovih, ko je zvedel, da ga poznam.

V Čez-Soči, dne 27. aprila 1907.

M. Strukelj, vikar.

Slovensko katoliško politično in gospodarsko društvo za kobariški okraj, boče imelo v nedeljo dne 5. maja ob dveh popoldne v salonu pri „Nemcu“ v Kobaridu občni zbor s sledečim dnevni redom: 1. Volitev novega društvenega odbora. 2. Državnozbornske volitve. 3. Slučajnosti. Somišljeniki se vabijo k obilni udeležbi.

Zahvala. — Podpisana si štejem v dolžnost, da izrazim iskreno zahvalo veleučnemu g. zdravniku dr. Antonu Brečelj-u, ki je brezplačno, — požrtvovalno zdravil mojo hčerko Ivanko.

V Gorici, dne 1. maja 1907.

Katarina Ivančič.

Še nekaj komentara. — V sobotni „Gorici“ smo dokazali v članku o užitnini s številkami, da sta Gabršček in dr. Tuma oškodovala deželo in občine vsaj za 1 milijon kron. „Soča“ niti ne poskuša tega zanikati, pač pa pravi, da je dr. Tuma v deželnem zboru glasoval za pobiranje užitnine v deželni upravi, in da Gabršček ni bil deželni poslanec. Da pokažemo ljudstvu, kako predrzno se zanaša „Soča“ s to brezkraino neumno opazko na omejenost svojih vernih bravcev, dostavljamo našemu članku to-le:

Res je glasoval dr. Tuma v deželnem zboru za pobiranje užitnine v deželni upravi; a to je storil, ker ni mogel nič opraviti proti glasovom vseh drugih slovenskih in italijanskih poslancev. Da je bil on proti pobiranju užitnine v deželni upravi, je jasno povedal na shodu v Dol. Vrtojbi 19. avgusta 1900 in v seji deželnega zbora dne 17. sept. 1901, kjer je pri razpravi o užitnini rekel doslovno: Kot načelnik izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke jamčim, da dežela užitninine ne dobi.

Pobiranje užitnine v deželni upravi ni bilo odvisno le od deželnozbornskega sklepa, ampak tudi od tega, da se izreče večina krčmarjev in mesarjev za ta način pobiranja. In tu se je pričela deželi in občinam škodljiva gonja Gabrščekova. Ko je odposlal l. 1900 deželni odbor dva uradnika po deželi, ki sta imela pridobiti pooblastila od krčmarjev in mesarjev, je prišel privatni zakupnik užitnine, g. K. Gorup, v Gorico. Gabršček se mu je poklonil in mu zatrdil, da narodno-napredna stranka je proti pobiranju užitnine v deželni upravi. Gabrščekova „Soča“ je zdaj začela razsajati proti deželnozbornskemu sklepu in porabile so se vse sile, da so se preslepili krčmarji in mesarji na veliko škodo občin in dežele, a na korist privatnih podjetnikov. Deželna uradnika nista dobila potrebnih pooblastil, akcija deželnega odbora se je izjalovila in dobiček je romal v žep bogatašev namesto v občinsko blagajno.

„Soča“ naj toraj ne pere svojih zamorcev s takimi abotnimi opazkami! Gabršček in Tuma sta napravila občinam in deželi ogromno škodo, četudi Gabršček ni bil poslanec in četudi je Tuma glasoval v dež. zboru za pobiranje užitnine v deželni režiji.

— Poročil se je 24. t. m. v Sv. Križu gosp. Dragotin Črnigoj urar in knjigovez na Casti, z gdč. Marico Brbuč, bivšo pošto upraviteljico v Črničah. Oba sta iz dobro znanih rodoljavnih družin, kar se je pokazalo tudi v dejanju, da so nabrali na svatovščini 23 K za Gregorčičev spomenik. Bilo srečno.

— Modra galica — Gumijeve vezi. — „Goriška zveza“ nam sporoča, da ima le malo več vitrijola na razpolago. Kdor ga misli še vzeti, naj se požuri. Cena angleškemu vitrijolu 79 K, ameriškemu 78 K za 100 kg.

Istočasno nam poroča Zveza, da ima na razpolago članom gumijeve vezi lastike) garantirano najboljšo kakovosti.

— Obrtno-nad. šola za zidarje v Renčah ohaja slovesno sklep šol. leta 1906/7 v nedeljo 5. maja ob 3. popoldne v šolski dvorani. Ob tej priliki so razstavljeni izdelki učencev. Razstava ostane odprta še ves mesec maj. Prijatelji šole so uljudno vabljeni ogledati si razstavo.

V o d s t v o.

Promoviral je v petek 26. aprila g. Lovro Pogačnik, odvetniški kandidat v Gradcu na vseučilišču v Gradcu. Mlademu doktorju iskreno čestitamo!

— Sneg. — Po noči od sobote do nedelje je novi sneg zapadel naše gore skoraj do ravani. Ljudje se boje jasnega vremena, ki prouzroči škodljivo slano. Bog je ne daj.

— S pošte. — Blagajna tukajšnjega poštnega in brzojavnega urada se je položila v I. nadstr. Verdijevo tekališče 47. C. k. poštni in brzojavni urad.

— Nekdo iz Mirna je našel na poti iz Gorice v Mirnu zavitek perila. Kdor ga je izgubil, naj se oglasi v župnišču v Mirnu.

— Nekdo je našel na veliki cesti v Mirnu vstrojeno kožo. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi v Mirnu na pošti.

— Grozna nesreča. — V petek ob 1/2 3 popoldne se je zgodila grozna nesreča v mestni jami, kjer kopljejo pesek na cesti Ponte nuovo. Zasulo je osem delavcev. Pet je mrtvih, eden težko ranjen, dva lahko ranjena. Pri kopanju se je udria nanje pečena stena in jih zagrebla. Mrtvi so sledeči: Štefan Terčič, star 51 let, doma iz Šempasa in štanujoč na gradu; Andrej Lašič 58 let star doma iz Vrtojbe, štanujoč v Št. Andrežu; Romito Onofrio, 17 letni sin podjetnika iz Kalabrije; 22 letni Blažič iz Kronberga, čigar oče je bil teško ranjen in so mu sinoči nogo odrezali. Čujemo, da so danes zjutraj izkopali še enega. Žena ga je iskala sinoči do polnoči. Ljudje so govorili, da je zblaznela, a je bila reva vsa obupana. Danes zjutraj so ji izkopali moža. Piše se Medvešček in je doma s Podturna. Lahko sta ranjena Mihael Stela zzi iz Kalabrije in Ivan Vizintin iz Gorice. Truplo ponesrečenega Terčiča ni bilo več podobno človeškemu, ampak je bilo vse skupaj kup stlačenega, krvavega mesa in zdrobljenih kosti. Deloma je kriv nesreče podjetnik, ki je izgubil poleg tega sina deloma pa municipij, ki je delu premalo nadzoroval.

— Pogreb žrtev. — V nedeljo zjutraj se je vršil pogreb ponesrečenih delavcev ob precejšnji udeležbi. — Na nedeljskem shodu v Cerovem so zborovalci nabrali za uboge rodbine 1730 K. Hvala jim! Naše upravištvo radovolje pobira doneske za uboge sirote in vdove nesrečnih delavcev, ki niso postali žrtev dela, ampak žrtev onih, ki bi morali delo nadzorovati ker so za to plačani.

— Smrtna kosa. — Včeraj je umrla v Gorici v 12. letu svoje dobe učenka V. razreda dekliške vadnice Erminija Simič, hčerka veleposestnika in uradnika na „Montu“ g. Ivana Simič. — Pogreb boče v petek ob 2. popoldne iz hiše žalosti Riva Piazzutta.

— Umrli je v Saležu (obč. Zgonik) dne 28. aprila občespšтовani trgovec in gostilničar Jožef Kocman. Mir njegovih duš! Usmiljeni Bog naj potolaži žalujočo družino!

— Tatvina. — Iz Šempasa nam poročajo: Dne 25. aprila je došel k županu Vicencu Leban mladenič J. Batič iz Gorice. Ta mladenič je rojen v Gorici, a pristojen v Šempas. Bil je letos potrjen k vojakom. Župan mu je izplačal štiri krone, ker je tu navada, da se iz občinske blagajnice podari štiri krone vsake mu mladeniču, ko je poklican k vojakom. Mladenič je videl in se je dobro zapomnil kam je župan položil ključ s katerim je odprl in zaprl miznico iz katere je vzal denar.

Bodočo noč je župan sicer čutil neki ropot, pa ni porajtal na to. Ko pa zjutraj ustane in pride v prilično izbo, vidi pod oknom prodrt zid, okno odprto in železni križ odmaknjen. Hitro segne po ključ od blagajnice, ki je ležal na svojem mestu, odpre miznico in se prepriča, da je bil tat ponoči v hiši, ki mu je odnesel okoli petnajst kron denarja, ter odšel odkoder je prišel. Popustil pa je v hiši listek, ki ga je izdal in prišel precej prihodnji dan orožnikom v roke in pod ključ.

Društva.

dr Dekliška Marljina družba v Pevmi priredi v nedeljo 12. maja t. l. veliko veselico z raznovrstnim in obsežnim vspešnim v spomin nepozabnega slovenskega pesnika † Simona Gregorčič. Vspored se objavi pravočasno. Ker je del čistega dobička namenjen pesnikovemu spomeniku, nadeja se podpisani odbor obilne vdeležbe iz mesta in okolice. Odbor Marijine družbe.

Novice iz kobariškega okraja.

Izobraževalno društvo v Kobaridu se živahno giblje. Poleg pevskega zbora ima društvo tudi tamburaški klub, kateri pod spretnim vodstvom g. društ. predsednika kaže že lepe uspehe. Ljubke tamburice šele prinesejo v društvo pravo življenje. In tako naj bodo društvene tamburice eno izmed blažilnih sredstev, ki naj svoje člane razveseljuje, zabava ter navdušuje za vse lepo in plemenito.

Volitve se bližajo z naglimi koraki. Naši „razporokarji“ in „prostošolci“ to čutijo in jih je strah. Vendar bi tudi oni radi mešali volilni prah in dokazovali kako „pristni“ katoličani da so. A to „pristnost“ naše ljudstvo dobro pozna in 14. maja bo temeljito obračunilo ž njo. In svetle bodo naše višave in zopet se bo razlegala vesela pesem naša: „V hribih se dela dan, v hribih se žari“.

Drežnica. Volitve in zopet volitve. Kamor človek pride povsod le „volijo“. Če tudi smo zadnji pod sivim Krnom in precej v stran od mestnega šumenja se vendar živo zanimamo za volilno borbo, ki sedaj pretresa našo ljubo domovino. Mi se hočemo bojevati za našo občino zaslužnega kandidata dr. Gregorčiča.

Tudi naši strici ne mirujejo. Eden, ki še volilne pravice nima, kaj rad okoli naših mož popraša: „Slišiš ti koga boš volil?“ Ker je izvrsten rekurzmajster in se dobro razume na „sriht“, ne dajte mu v roko glasovnic! Stricem se pa res čudimo, da so se prišli za parizar one stranke, katera deluje za razporoko, ko se sami ne morejo razporočiti, ker so še „frej“. — Pa so res smešni ti strici.

Lakota. V velike stiske so prišli na Drežnici letos nekateri gospodarji vsled pomankanja sena. Vozijo ga od blizu in daleč, a vse nič ne pomaga; stiska je vedno hujša. In kaj je vsemu temu krivo? 1. Ker so sila malo sena nakosili vsled suše. 2. Prezgodnja in huda zima, da ni mogla drobica (ovce in koze) ves čas iz hleva. 3. Pozna in slaba pomlad, kajti še preteklo nedeljo 28. marca je šel celi dan sneg. Celo zimo so nam prerokovali stari izkušeni možje: „Potrpite sedaj, ker je huda zima bo pa pomlad temboljša“. Kar sline so se nam cedile po tej blaženi pomladi. Ali imeli so smolo. Pomlad noče nič slišati o hudi zimi, ampak se je popolnoma pobratila ž njo. Ne vem kaj bo če pojde tako naprej.

Kljubu temu vendar izvrstno uspeva tuk. mlekarica. Mleko nosijo iz več bližnjih vasi in tako se ga nabere na dan do 4 q. Ker je letos izvanredno drag sir ima vsakdo veselje nositi v njo. Ako pojde tako, se kmalu opomorejo tuk. posestniki in ne bo jim treba v Ameriko hoditi sreče iskat. Zatorej le umne živinorejce se oprimate ter tako boste dosegli edino rešilno vrvo, po kateri se bodete rešili gmotnega pogina.

Pravila za agitacijo!

Državnozbornske volitve so pred durmi! Dne 14. maja volimo. Do istega dne morajo biti naše ljudske vrste urejene.

Agitatorji.

V vsaki vasi morajo biti agitatorji kat.-narodne stranke. Ti morajo imeti večkrat tajne seje, da enotno postopajo. Razdeliti si morajo delo. Imenik si sme vsakdo, torej tudi agitator in tudi sedaj po reklamacijah dobi, prepisati. Posebno pozornost obračajte na omahljivce in na nezavedne.

Pazite na izkaznice in glasovnice!

Vsak, ki je pravilno vpisan v volilnem imeniku, sprejme sedaj dva od politične gosposke (od okrajnega glavarstva).

a) volilno izkaznico (volilno „legitimacijo“) in

b) glasovnico.

Obe te listini se dostavita vsakemu volivcu v stanovanje. — Posebej je opomniti:

a) Volilna izkaznica (legitimacija) izdana je od okrajnega glavarstva in vsebuje zaporedno številko dotičnega volilnega imenika, kraj, dan in uro pričetka volitve in pa ob kateri uri se bode glasovanje sklenilo. Nadalje ime in bivališče volivca.

Pazite na to, da vsak dobi izkaznico.

Stvar zaupnikov je, paziti na to da prejme vsak naših volivcev v resnici izkaznico. Kajti izkaznico je treba pri volitvi pokazati in če je kedo ne pokaže, ga komisija izključi od glasovanja.

Treba torej gledati, da izkaznico vsak naših volivcev dobi in jo potem dobro shrani in nikomur ne da iz rok, naj jo kedo zahteva pod katerokoli pretvezo.

Izkaznica se navadno po posredovanju občinskega urada dostavi v stanovanje volivca. Če bi pa kedo najpозnejše 24 ur pred dnevom volitve ne dobil še izkaznice, naj gre sam ponjo. Kam? Na ono mesto, ki je določeno v posebnem razglasu. Ko se dostavljajo izkaznice se namreč ob jednom izda od gosposke poseben razglas, kje da je izkaznico dobiti, ako bi se vsaj 24 ur pred volitvijo ne dostavila. Toda volivec mora osebno iti ponjo.

Kaj storiti, če volivec izkaznico zgubi, če se mu uniči itd.? V tem slučaju se mora zglasiti pri politični gosposki in zahtevati duplikat izkaznice. To pa je seve le mogoče, če je še dosti časa pred volitvijo. Na dan volitve bode le v redkih slučajih čas, pravočasno še priti do glavarstva in nazaj. Poleg tega bodo na dan volitve skoraj vsi uradniki kot volilni komisarji iz urada odsotni. Volilna komisija ali volilni komisar pa nima pravice, izdajati izkaznice.

Iz tega se vidi, kako važno je paziti na to, da ima vsak naših volivcev v pravem času izkaznico v rokah in da jo dobro shrani, ker je v njej vtelesena volilna pravica. Brez izkaznice pride ob volilno pravico, če je tudi v imeniku vpisan!

Gg. zaupniki naj tedaj z vso natančnostjo pazijo na to, da je vsak volivec naše stranke pred dnevom volitve v pesesti pravilne volilne izkaznice (legitimacije). — Organizacija tozadevne kontrole ni težavna.

b) Glasovnica. Ta mora biti opremljena s pečatom tiste politične gosposke, ki je izdala izkaznico.

Drugačna kakor taka, od pristojne politične gosposke izdana glasovnica je popolnoma neveljavna.

Če bi kdo glasovnice pamotoma ne dobil, ali če bi se mu glasovnica zgubila ali pokončala, naj se oglasi za glasovnico pri okrajnem glavarstvu, na dan volitve pa pri volilnem komisarju, kjer dobi novo glasovnico.

Gg. zaupniki morajo toraj vpeljati strogo kontrolo i. s. najbolje po poverjenih v posameznih krajih (na deželi po vaseh in selih, v mestih in trgih po ulicah) o tem, da vsak naš volivec sprejme pravilno izkaznico in glasovnico s pečatom okrajnega glavarstva in skrbeti za to, da noben naših volivcev teh listin ne da iz rok. Umestno in potrebno je, da se zadnja natančna kontrola izvrši še 24 ur pred volitvijo.

Kako se podpisujejo glasovnice?

Zadnje dni pred volitvijo zadene gg. zaupnike sicer nekoliko nadležna a neizogibna naloga, paziti na to in prouzročiti da se glasovnice naših volivcev pravilno izpolnijo z imenom našega kandidata.

Pri tem naj pazijo, da se vpiše v vsako glasovnico popolnoma natančno in razločno celo ime, sian bivališče kandidata, tako, kakor je bilo objavljeno v zadevnem volilnem oklicu našega osrednjega volilnega odbora.

Ako se v tem oziru pripeti kaka pomanjkljivost ali pomote, nastopi nevarnost, da glasovnica postane neveljavna zaradi nerazločne ali nepravilne označbe kandidata. Na ta način lahko po nepotrebnem izgubimo dragocene glasove. Na primer: Ime, Anton Gregorčič se lahko ponavlja na Goriškem torej se glasovnica, ki se glasi samo na ime Anton Gregorčič lahko proglasi kot neveljavna. Nemogoče je pa to, ako se glasovnica glasi: dr. Anton Gregorčič, profesor bogoslovja v Gorici. Potem je kandidat tako jasno označen, da tudi pri zli volji ne more nikdo najti povoda, proglasiti dotično glasovnico kot neveljavno.

Ko se popisujejo glasovnice, so vsi naši volilci točno in odločno opozoriti

na to, da se na dan volitve že takoj ob pričetku volitve zglasijo na volišču in prinesejo seboj volilno izkaznico in izpolnjeno glasovnico, — ter da naj ne glasovnice in ne izkaznice iz nikakega vzroka in pod nobenim pogojem ne dajo iz rok prej, nego na dan volitve volilni komisiji, kjer bodejo izkaznico pokazali in zopet spravili, glasovnico pa oddali; tako bode onemogočena vsaka sleparija od strani nasprotnih agitatorjev.

Navadno ne bode kazalo nič drugega, nego hoditi od hiše do hiše in pisati glasovnice ter dajati volivcem zgorajni poduk.

Poglejte glasevnice še v zadnjem hipu.

Previdnost zahteva, da se glasovnice naših volivcev v zadnjem trenutku pred volitvijo še enkrat revidirajo in tako zadobi popolno sigurnost, da ni noben volivec postal žrtev kake zmote ali sleparije.

Ponavljam konečno še enkrat: Vsak volivec prinesi seboj na volišče volilno izkaznico in pravilno izpolnjeno glasovnico. Ne enega ne drugega ne sme doma pustiti. Sicer se sam pripravi ob svojo volilno pravico.

Če je že volilni listek izpolnjen z nasprotnim kandidatom, smete z dovoljenjem seveda, črtati ter zapisati kandidata „Sloge“. Da se ne bo moglo več črtati in napisati drugo ime, prekrizajte ves prostor okoli imena. Če je listek za nič, dobite na dan volitve pri komisiji drugega. Pazite potem, da volilec sam zapiše ali dovoli zapisati ime našega kandidata.

Imenujte zaupnike za volitev.

Novi volilni red določa, da smejo pri volitvi, v volilni sobi, poleg komisije prisostvovati kot priče tudi še zaupniki tistih strank, ki so pri volitvi vdeležene.

Te zaupnike mora še pred volitvijo stranka naznaniti pristojni politični gosposki, ki potem izmed predlaganih izbere primerno število. Zakon določa, da smetaki zaupnikov biti pri vsaki komisiji 2—5, v večjih mestih pa do 11.

Največje važnosti je, da se naša stranka te pravice povsod, na vseh voliščih t. j. v vsaki občini, posluži, osobito pa tam, kjer komisiji ni zaupati. — Kajti novi zakon ne določa, da je volitev javna, — marveč celo dopušča, da smejo volilci le posamično v volilno sobo in da jo morajo, ko so oddali glas, takoj zopet zapustiti. Največja pomena je toraj, da prisostujejo ves čas v volilni sobi zaupniki stranke, ki so v stanu vse volilno delo in postopanje komisije od začetka do konca od blizu opazovati in se prepričati na lastne oči o pravilnosti volitve. V prisotnosti takih prič se tudi ne bode tako lahko volilna komisija upala postopati protizakonito, kajti v slučaju dognane protipostavnosti proti članom komisije sramoten zapor! Pred pričami pa nikdo ne krade.

Imenujte toraj politični gosposki pravočasno — kake 2—3 tedne pred volilnim dnevom — zaupnike stranke, ki naj prisostvujejo volitvi.

Tak zaupnik mora biti volilec v dotični občini. Nevolilci so izključeni.

Kedo naznani zaupnike politični gosposki? Zakon pravi da stranka, ki je postavila kandidata za volitev.

Najbolje bode postopati na sledeč način:

Za vsako občino naj se določita vsaj dva zaupnika v označeni namen.

To naj krajevni zaupniki naznanijo pravočasno osrednjemu volilnemu odboru v Gorici in ta bode potem izvršil naznanilo na politiško gosposko.

Jedno pa je treba takoj z vso odločnostjo povdarjati. Nikari ne pošiljajte kot zaupnike h komisijam tistih mož, ki so najbolj potrebni kot agitatorji. Agitacijsko delo je v volilni sobi popolnoma izključeno. Najvažnejše delo na dan volitve je zunaj mej volilci: tje spadajo vse agitacijske moči! Znotraj, pri komisiji pa naj bodejo taki možje, ki so manj sposobni za agitacijo, ki pa imajo za to več sposobnosti za nadziranje pravilnosti postopanja komisije in vseh dogodkov v volilni sobi. Vsak mora biti na tistem mestu, za koje je najbolj sposoben. To morajo pravočasno odločiti krajevni zaupniki!

Vztrajno na dele!

Dne 14. maja mora biti praznik za vse kmečke volilce. Agitatorji pa naj do istega časa agitirajo neumorno, vztrajno ter z uspehom! Zmaga mora biti naša!

Gabrščekov kandidat in njegovo narodno mišljenje.

(Glas volivcev.)

„Soča“ zagovarja svojega Mihelna, da ni dvoma, da bi govoril kot poslanec slovenski. To utemeljuje z razlogi, da se v njegovi družini govori izključno slovenski. Nočemo preiskovati ali je kaj resnice na tem, vemo pa, da se liberalni kandidat sramuje govoriti v javnosti naš jezik. V sodnijski palači sicer govori v zaprti sobi naš jezik, toda ko stopi na hodnik mu že izleze njegovo narodno srce v hlače in kdor ga sliši tam govoriti utegne pač misliti, da je to kandidat kake nemške ali italijanske stranke nikdar pa slovenske. Ubogi Gabršček je moral pač biti hud duševni boj, predno je dal svojim trobcom ukaz agitirati za tega narodnega mladca. Sam liberalni general je bil v začetku nasprotni kandidaturi Gabrijelečiča in se ji je udal šele ko je uvidel, da ni nikdo drugi tako predrzen in bi se spravil na led, kate-rega je Gabršček sfabriciral vedoč, da si na tem 14. maja gotovo polomi nogo. Dolgo je stikal Dreje in iskal, kje bi vendar mogel zvohati kakega kandidata, slednjič je vendar prišel do prepričanja, da so ga vsi Slovenci zapustili in so sili njegove umazane politike.

Vraga, morda pa vendar kje koga staknem je izdihnil v zadregi liberalni general. Vzel je v roke svoj kašpot ter vestno čital vrstico za vrstico v sladki nadi, da tako morda vendar iztakne kakega kandidata. A tudi tako ni prišel do zaželjenega uspeha. Naj vrag vzame Slovence, je zaklical v divji jezi če ne morem dobiti tu nobenega grem iskat kandidata pa med Nemce. Ti imajo v Gorici društvo „Slara fija“ (slovenski deveta dežela) in k temu se je zatekel goriški kakežu ter prosil naj mu da do iz tega nemškega društva moža, kateri naj bi bil kandidat Gabrščekove klike. Nemški deveto deželani so si privoščili ta špas in mu dali Gabrijelečiča ter istemu dovolili iti nekaj časa med Slovence, pusta vganjat Gabrijelečiča je vžival tam veliko čast, bil je nekakšen podkralj; imel je na prsih razne kolsajne ter se prav udobno počutil v nemški družbi. In takega moža nam sili sedaj Gabršček za poslanca. Gabrijelečič je Slovence vedno preziral ogibal se je slovenske družbe. Njemu je slovenska družba smrdela. Kje pa se je pokazal Gabrijelečič Slovenca? V nemški družbi se gotovo ni potegoval za nas, ker bi ga bili sicer Nemci izgnali. Kdor hodi z volkovi mora z njimi tuliti sicer ga raztrgajo, kdo pa hodi z Nemci mora z njimi peti slavo Nemcem in sramotiti nas, ker dobi sicer batine. To ve menda Gabršček sam, saj se je v „Soči“ že večkrat zgražal nad podivjanostjo Nemcev. Če bi ne bil Gabrijelečič smešil Slovencev v nemški družbi, katere se je držal kot klop bi ga ne bilo odlikovalo nemško društvo „Slara fija“ s tolikimi kolanji. In sedaj naj bi bil naš zastopnik! Dal Nemške roke so vam pripelje razne odlike, a te odlike nam sprčujejo o Vašem narodnem mišljenju, one nam prida-jo v kaki meri bije Vaše srce za slovenski narod, kateremu se silite sedaj za poslanca. Ostanite toraj v nemški „Slara fiji“ in pridno zahajajte še nadalje med Nemce, kjer se Vas je do sedaj vedno videlo. Sicer pa vam podamo 14. maja vozni list do nemške kolonije v deveti deželi in pošljemo na Dunaj slovensko-čutečega moža, g. Fona.

Volilci! 14. maj, naj bode naš praznik, pokažimo ta dan, da smo razsodni in volimo moža, kateri nam je bil vedno naklonjen ter kos svoji nalogi, hrbet pa obrnimo onemu, kateri se je vedno družil z našimi nasprotnimi Nemci.

Shod v Grgarju.

V nedeljo dopoldne se je v Grgarju vršil lep voliven shod, ki se ga je udeležilo nad 200 mož v kljub skrajnemu slabemu vremenu. Shod je otvoril domači g. kurat Godnič. Za predsednika je bil izvoljen g. župan Doljak, ki je dal besedo uredniku Kremžarju. Ta je v daljšem govoru označil liberalno stališče napram slovenskemu ljudstvu v verskem in gospodarskem oziru ter razlagal „Slogin“ program, ki je pred vsem kmečki. Zborovalci so z veliko pazljivostjo sledili govoru. Nato je govoril živahno pozdravljen kandidat g. sodni tajnik Fon. Ta je v daljšem govoru povdarjal pred vsem, da je „Slogin“ program njegov program. Izjavil je, da se hoče, ako bo izvoljen z

vsemi silami potegovati v prvi vrsti za kmečki stan. Navajal je nekatere potrebe v grgarski občini, posebno ureditev hudournika in pa izpeljavo raznih cest. Poslanec ki ni v vedni dotiki s svojimi volivci, ne bo mogel dobro zastopati njih zahtev in potreb. Govoru g. kandidata je sledilo živahno odobravanje. G. kurat Godnič je pozviljal zborovalce, naj se 14. maja gotovo vsi udeležijo volitve! Nihče naj ne ostane doma! Vsak naj odda svoj glas gospodu sednemu tajniku Josipu Fonu iz Gorice, ki je znan kot dober Slovenec in izboren uradnik. Zato bo gotovo tudi dober poslanec. (Odobravanje). G. predsednik župan Doljak je dal na glasovanje kandidaturu, ki je bila soglasno sprejeta.

Volilni shod v Cerovem.

Kako neugodno je vplival shod liberalcev v Kojkem, nam kaže veselo dejstvo, da so volivci iz Gor. in Dol. Cerovega in Vipolže sami sklicali minolo nedeljo 28. t. m. volilni shod v Dolenje Cerovo ter povabili prav zadnji čas enega „Sloginega“ odbornika kot govornika. Navzlic skrajno neugodnemu vremenu se je zbralo v prostorni veži g. Blažiča najmanj 150 volivcev iz Cerovega in Vipolže tako da je bilo zborovališče tlačeno, mnogo jih je poslušalo na dežju in vetru pri vratih in cknih. Pod predsedstvom g. Blažiča se je vršil shod v najlepšem redu in ob velikem navdušenju za „Slogino“ stranko. Domači gospod vikar M. Ivančič je zavračal napade liberalnih govornikov na Kojščanskem shodu na našo stranko ter v krepkih besedah osvetljeval liberalno hinavščino v liberalni borbi. Koncem govora naroča, naj bi se kandidat naše stranke kot državni poslanec posebno zavzemal za povzdigo briškega sadjarstva in vinarstva.

Dr. Breclj poroča kot odbornik društva „Sloge“ o važnosti volitev in o dolžnosti vsakega posameznika, da se vdeleži volitve. Nadalje razpravlja o nalogah državnega poslanca in programa „Slogine“ stranke, ki je v prvi vrsti zastopnica kmetov in sploh delavskih teženj. Dosedanje delovanje stranke in pa odlična osebnost kandidatova sta nam poroka, da bodo imeli volivci v osebi sodnega tajnika Fona izvrstnega zastopnika v drž. zboru.

Po govoru je dal predsednik gosp. Blažič kandidaturu Fonovo na glasovanje, ki je bila z navdušenimi živiki sprejeta soglasno. Na poziv predsednika kdo je proti kandidatu Fonu, se ni oglasil nikdo.

Pred zaključkom so se zborovalci spomnili ponesrečenih delavcev na Cingrofu, obsodili nemarnost goriškega magistrata in zbrali znaten znesek v podporo nesrečnim družinam.

Po shodu so ostali zaupniki „Slogine“ stranke na zborovališču še več časa in dajali pojasnila. Zabaval jih je domači mešani zbor s prav ljubkimi pesmami.

Dva shoda v Solkanu.

V Solkanu sta se v nedeljo, 28. t. m., vršila ob isti uri dva volilna shoda; jednega je sklicala tukajšna duhovščina, drugega socialni demokratje, ki so mlatili črez duhovnike in se navduševali za ločitev cerkve od države. Na našem shodu je poročal kaplan o strankah, ki se potegujejo za mandate, o početku in razvoju ter pogrešenih načelih tako liberalizma kakor socialne demokracije. Župnik je pojasnil stališče nasprotnih strank glede na versko šolo in nerazdružljivost zakona. V tem pa prihrume pred dvorano socialno demokratski zborovalci — menda niso imeli kaj več govoriti, ker tudi zabavljanju konečno zmanjka tvarine, deloma pa tudi z namenom uprizoriti protidemokracijo, ki pa je obstajala v skrajno nedostojnem pitju, ko se jim je posrečilo priti na zborovališče. K besedi se je oglasil njih vodja, sodrug Ropas, ki je moral svoje še vedno kričeče somišljenike precej ostro prijeti, da so utihnili. Govoril je le par minut, kajti ko je izustil to, da je

laž, da so soc. dom. proti veri in da so oni le za ločitev cerkve od države, se naši možje tako vpricho le niso pustili imeti za norca, ker je toliko pameten vsak, da ločitev cerkve od države je le fraza, ki dejansko pomeni: „proč z vero in njenimi oznanjevalci“, nastal je hrup; malo je manjkalo, da ni prišlo do kaj hujšega, zato se je moral shod zaključiti. Le škoda, da g. Ropas ni dobil zaslužnega odgovora na njegovo precizno farbanje. Če hočete drugim kaj takega, navezati in vam verjamejo, prosto vam, a vsi pa le nismo tako kratke pameti. Solkanci so za enkrat lahko spoznali kam jih bodo pripeljali njih novi prijatelji, spoznali tudi lahko potrebo krščansko socialne organizacije. Sicer pa naj se soc. dem. nič ne pritožujejo, da je bila njih vodja odtegnjena beseda, ker so oni dne 8. aprila zvečer ravnali še bolj oblastno in tudi boječe na svojem takratnem shodu, ki so ga zaključili v trenutku, ko se je kaplan oglasil k besedi. Mislili so si gotovo, čemu pustiti podirati, kar smo s težavo sezidali.

Volilni shod v Čepovanu.

Vkljub snežnemu meležu in ponekod precej visokemu snegu se je v nedeljo popoldne zbralo lepo število volivcev iz Čepovana, Lokvi in iz Lokovec. Bilo jih je nad 100. Čast vrlim možem, ki se niso zbalih grdega vremena. Shod je otvoril g. župnik Rejc, ki je bil izvoljen tudi za predsednika. Podpredsednika sta bila čepovanski župan g. Podgornik in lokavški g. Winkler. Nato je govoril urednik Kremžar o splošni in enaki volilni pravici, ki so ji nasprotovali liberalci, o liberalnem delovanju za ljudstvo, o užitnosti, o svobodni šoli in razporoki, naker je narisal kmečki in ljudski program „Slogine“ stranke. G. župnik Rejc na podlagi pisma dokaže, kako so liberalci slepili ljudstvo, da bi šlo z njimi volit ter omenja delovanje tolminskega Gabrščeka. Živahno pozdravljen govori na to g. kandidat Fon ter izjavlja najprvo, da mora biti vera podlaga vsemu našemu delovanju (Odobravanje). Ako hočemo biti dobri državljani, moramo biti tudi dobri kristjani. (Odobravanje). Liberalci trde o njem, da ni bil že 18 let pri spovedi. Nato izjavlja, da spovednih listkov nima navade nositi v uredništvo „Soče“ in uredniki njeni merda niso nobeni spovedniki. (Smeh. Pritrjevanje.) Naprednjaki so postavili v svoj program kot dve poglavitni točki svobodno šolo in razporoko. Iskali so kandidatov na ta program, a jih niso našli. Sedaj so morali zatajiti, če so hoteli dobiti kandidata. (Klici: Sram jih je svojega programa!) Treba nam je sloge, a na polji, ki jo hodi nasprotna stranka, sloga ni mogoča. (Pritrjevanje.) „Slogin“ program je njegov program. Hoče delati za ljudstvo, za kmeta. Delovati pa hoče tudi proti pogubnim liberalnim idejam, predvsem svobodni šoli in razporoki. (Odobravanje.) G. predsednik je dal na glasovanje kandidaturu g. Fona za Čepovance in Lokvarje. Ob velikem navdušenju je bila kandidatura sprejeta. V tem pa je prišel na zborovališče „Občinar“ ali Bratuž ter začel kričati: „Manjšina!“ kar je vzbudilo med zborovalci le smeh. Vendar je dal predsednik na protiglasovanje, pri katerem se je dvignilo 7 rok. Bratuž je osramočen molčal. Med našimi volivci je bilo veliko navdušenje. G. župnik Plešničar je prebral sledečo resolucijo:

Resolucije v roke gosp. Josipa Fona, kandidata za drž. zbor v goriški okolici. Ker smo prepričani, da boste Vi, g. sodni tajnik, izvoljen za našega drž. poslanca — v kar hočemo vsi volivci občin Lokve Lazno pripomoči — vam že danes izročamo sledeče resolucije, katere krepko zagovarjate v bodočem drž. zboru:

I. Tuk. občinarji imajo pravico (servitut) do pašnje, suhih drv in listja v c. k. gozdu. A c. k. gozdna uprava je bolj in bolj stiskala pašne parcele, dajala prepovedi (Schonung) ob cestah in novih nasadih, tako da skoro ni bilo več prostorčka, kjer bi se mogla pasti goveja živina. V sled tega pa je to živino v tuk. občinah vedno manj: — zato se pozivlja vis. c. k. poljedelsko ministerstvo, da tudi trnovski gozd odpre pašnji in pobiranju krme, katero je dozdaj licitiral c. k. gozdni erar in jo tudi tujcem prodajal.

II. Ker so v našem okolišču srne in zajci v izobilju in delajo obmejnem senožetim in na pridelkih mnogo škode, tako da si boba in graha ljudje niti se-jati ne upajo več: — zahtevamo, da

se lovski zakon spremeni v prid kmetom.

III. Cesta Šempas-Lokve-Sv. Lucija bi bila za ta okraj izredne važnosti in v gmetnem oziru tudi tuk. občinarjem (delavcem, voznikom itd.) v prid: zato prosimo, da se za isto cestno zvezo zavzamete kar naj-topleje.

IV. Slednjič prosimo — kar je za vse delavce najvažnije, in taki smo vsi tuk. občinarji — da se čim preje izgotovi, odobri in sankcionira novi zakon o starostnem zavarovanju.

Na Lokvah, dne 21. aprila 1907.

Nato tudi gosp. župnik čepovanski predloži željo čepovanskih občinarjev g. kandidatu. Te so:

1. Cestno omrežje: Lokovec Čepovan-Sv. Lucija in omrežje Lokovec-Banjšice.

2. Podpora za zboljšanje parcel delivši obč. zemljišča v Čepovanu in Lokovcu.

Bratuž vpije: To se ne bo zgodilo. Kmetu ne bo nobeden pomagal. (Klici: Liberalci ne!) Kandidat g. Fon izjavlja, da more kaj takega reči le človek, ki je zaslepljen od strankarske strasti ali pa nevednež! (Odobravanje.) Kmetu se more in mora pomagati! (Odobravanje.) Ob-ljubuje, da se bo, če bo izvoljen, potegoval za predložene zadeve. (Odobravanje.)

G. kurat lokovski: Šmid pa pozivlja Lokovčane, naj volijo dr. Gregorčiča, ki je zaslužen in požrtvovalen mož, kakoršnih je malo na Goriškem in Slovenskem. (Viharni klici: Živijo dr. Gregorčič! Bratuž vpije, da Gregorčič ne bo nič naredil!) Liberalni poslanci doslej niso nič naredili, Gregorčič pa je izjavil da so vaše potrebe njegov program. (Odobravanje.) On je seveda proti svobodni šoli in razporoki. Vi ne boste pustili, da bi se križ metal iz šole! (Viharni klici: Nikdar ne!) Zato volite dr. Gregorčiča! (Viharni klici: Bomo!) Ko je govoril urednik Kremžar in župnik Rejc, je bila Gregorčičeva kandidatura od navzočih Lokovčanov soglasno in z navdušenjem sprejeta. Bratuž se ni upal oglasiti k besedi, češ da nima nič povedati. Ob splošnem navdušenju je bil zaključen lepi shod.

Odmevi po volilnem shodu v Čepovanu.

G. Mlekuš se je zbal priti na shod; zato je poslal vratarskega in „ta malega“ profesorja na shod... Na prašanje: Kdo je proti g. kandidatu Fonu? — je dvignil Medved (Jož. K.) 2 taci... Ko je g. Fon odhajal, so zavpili napredni vrtači: Živ-živ Michele Gabrielli. Ta novi profesor (Lavrenčič) pa je stopal gori in doli in se učil kontra-govor za 9. maj, ko bo shod otvoril stari harambaša Fekete. V slučaju, da ta zbolí ali se zboji, stopi na oder kot predsednik Obče-Ričman in ča besedo g. nepristnemu Michele Gabrielli-u: ta bo govoril o „nikoli zatajenih kršč. načelih“... Dobri Čepovanci pravijo: ali so zato povišali plače učiteljem, da ložje agitirajo za brezversko Gabrščeko žlobudro? — Proč z liberalnimi učitelji — mi smo krščanski Čepovanci, in taki hočemo, da bodo tudi naši otroci... Neki hudomušen Čepovanec pa je zložil na čast čep. liberalni armadi dolgo pesen; škoda, da ne znam vsch kitic, ki se pojo po na-pevu:

„Saj sem pravil tolkokrat, naj bo zdaj to zadnjokrat: Ne oženi se...“

Nekaj kitic se glasi:

1. Kaj vam pravi Občinar, liberalcev poglavar: o deveti maj, o štirinajsti maj — ta zdrobi te, klerikalni zmaj!
2. Kaj vam pravi Fekete-zmenk, ki rad daje glavam „cvenk“: o deveti... ta dá zmenkom „mačji raj“.
3. Kaj vam pravi Peter druj (II), ki je „kronan“ bil brez muj: o deveti maj... pijte, zlodej, pijte vsaj!
4. Kaj vam pravi liberalcev vsak, bodi stric, kužin al svak: o deveti maj, o štirinajsti maj, mi smo, mi — ne vemo, kaj...

Shodič liberalcev v Mirnu.

Mirenski liberalci so sklicali prete-klo nedeljo shod, na katerem bi se imel predstaviti kandidat za goriško okolico g. Michele Gabrielli. Shoda se je ude-

ležilo največ do 100 ljudi. Bilo je do 25 mladih nevolilcev, do 40 naših in demokratskih pristajev ter znanih 10 mirenskih naprednjakov in 25 Tinkotovih in Jakilevskih delavcev, katere sta ta dva gospoda prignala na shod. Govoril oziroma „farbal“ je dr. Puc, kateremu pa ni cel čas nihče ploskal. Dr. Puc je premleval stare fraze ter napadal „klerikalce“ in „demokrate“. Odgovarjal mu je soc. demokrat Cotič. Tri naše pristaje, kateri so bili pripravljani odgovarjati na morebitne napade naše stranke, niso pustili na shod. Kandidata Mihota pa ni bilo na shod. Ljudje, ki nekaj vedo pravijo, da se je bal priti na shod, da bi jih od Mirencev ne slišal. No, volilci bodo dne 14. maja poskrbeli, da bo ta bojebnost ostal tam kjer je, namreč na sodnji. Ta shod je pokazal, kako na slabih nogah stoji mirenski liberalizem. Dan 14. maja mu bo pa še te odbil ter ga v jamo pokopal. Takega kandidata, ki se boji priti med ljudstvo, bo ljudstvo dne 14. maja obsodilo ter svojim poslancem izvolilo kandidata „Kat. narodne stranke“, našega g. Jožefa Fona.

Shod socijalnih demokratov v Mirnu.

Socijalni demokratje so sklicali preteklo nedeljo shod v Mirnu. Prišel je kandidat Milost, ki je maloštevilnim razkladal svojo modrost. Mirenci so se tudi soc. demokratov tako privadili, da jim nihče več ne veruje. Doma imamo dovolj zgledov, kajti ravno demokratje so tisti, ki liberalne delavstvu sovražne stanove podpirajo. Vodja naših demokratov Cotič je bil prvi, ki svojim delavcem žugal, da jih spodi z dela, ako se nočejo zavarovati v liberalni bolniški blagajni. Torej demokrat, pa svojim delavcem krati prostost. Nadalje je pa soc. demokratično stranka izbrala takega kandidata, ki ne bo mogel delavcem nič pomagati, ker mu manjka izobrazbe. Sicer se ta kandidat sedaj kaže kot prijatelj vere, ali sledeči slučaj kaže drugače: Neki Mirenc je govoril o priliki z Milostom in ta je rekel, da glavni namen demokratov je ljudem vero izruvati iz srca. Mi pa pravimo, da takega kandidata, ki ne ve za nujnejše opravila kakor ljudem vero izruvati nečemo. Mi hočemo kandidata ki bo za ljudstvo delal, in ta je g. Jožef Fon. Za njega pojdemo dne 14. maja vsi na volišče!

Shod za Michelle Gabrielli v Sovodnjah — razgnan.

V nedeljo popoldne smo Sovodnjenci pričakovali z radovednostjo, kako se nam predstavi liberalni kandidat šjor Michele Gabrielli. Ta želja se pa ni nam izpolnila, ker šjor Michele na shod ni prišel. Mesto njega je prišel dr. Puc in dr. Ferfolja. (Kaj pa ta? Ur.) Ob 4. uri se je shod pričel s tem, da je železniški poduradnik Pertot imenoval za predsednika shodu mladega vpokojenega sodnega adjunkta Leop. Pavletiča. Udeležencev je bilo do 100, dobra tretjina mladičev-nevolilcev, članov društva „Nada“, ki so stali na komando poduradnika Pertota in muzikanta Ferlata ter igrali ulogo marionet. Predsednik da besedo dr. Pucu, ki je obljubil, da bo šjor Michele Gabrielli brisal dolgove s kmečkih posestev, razbremenil davke, pošiljal naše fante samo dve leti k vojakom, kanonov ni treba. Vse to bo naredil Miha, če bo izvoljen. Za tem pa jo je mahnil inteligent po „Slogi“ in posebno pa še po velezaslužnem dr. Gregorčiču, ter ga opsoval na najgrši način. To pa je bilo našim preveč in začeli so krepko ugovarjati dr. Pucu ter vprašali, kaj so pa liberalci naredili in silili dr. Puc, naj govori o užitini. Stem je bil mož v zadregi. In gletje! Ta mladi inteligent za zvrnil vso krivdo na dr. H. Tuma, češ, edino on se je protivil pobiranju užitnine v deželni upravi ter rekel: „Ta dr. Tuma žalostnega spomina“. (Naši: Oho, prej pa je bil vaš bog! Kaj pa je „Soča“ uganjala z našimi poslanci! Ali jih ni imenovala farbarje in sleparje?) Na te opazke se je mladi inteligent drznal izustiti imper-

tinentno laž, da „Slogini“ poslanci niso nič naredili za užitino, ampak vlada in Lahi so vse naredili ter rekel, da saj so tudi napredni poslanci glasovali za pobiranje užitnine v deželni upravi. O stotisočakah in milijonih, ki so liberalci ukradli občinam, je Puc molčal, a so ga naši na to glasno opomnili.

Potem se je delal strašno pobožnega ter zatrjeval, da je tudi on dober kristjal, in mislili smo že, da je Puc v tretjem redu. Hinavci! Se bojijo javno izreči svoje javno mnenje o veri in svobodni šoli. Dobro vedo, da bi ne nesli s shodov zdravih kosti, ako bi to govorili, kar v resnici mislijo. Sedaj ob volitvah, ko potrebujejo naše glasove, ni pičice sledu o kaki neveri. H koncu je rekel, da že še pride sam Michele v Sovodnje se nam predstaviti ter zaklical živio Michele Gabrielli, naši pa živio Fon!

Nato je govoril znani učitelj Urbanič iz Mirna. Možu pa se je poznalo, da ga je imel več kot „polč“ pod kapo. Da, kmeta pa se je pokazal naš Lojze. In kako se je tolkel po svojih junaskih prsih ter se pridušal: „Možje, tudi jaz sem kmet!“ (v fraku, je nekdo dostavil). In nič drugega ni povedal „župan“ mirenski? Še nekaj! No, kaj? Evo: „Naša stranka ni brezverska, in to je pokazala tudi s tem, da je postavila za kandidata brata visokega cerkvenega dostojanstvenika, ki se iskreno ljubi.“ Mi pa pravimo resno k temu: Pa naj kandidira samega prelata, ako ta priseže na liberalni program, mu mi boj napovemo! Vsakemu razsodnemu človeku menda je to dovolj jasno povedano!

Za tem je prosil za besedo Lukežič ml. Ko mu jo je predsednik podelil, zapretel je predsednik Pavletič, da kdor bo govornika motil, ga da iz dvorane iztirati. Revez, govornika ni poznal in je mislil, da bo govornik njim v prilog govoril. Ko pa je slednji pričel govoriti o splošni in enaki volilni pravici, o kateri ni dr. Puc niti črnil, ter rekel, da so ravno liberalci tisti, ki niso hoteli dati nam povsod teptanim nižjim slojem splošne in enake volilne pravice, ki se pa sedaj upajo med nas in se nam vsiljujejo kot naši osrečevalci, je spoznal revež, da se je zmotil. Govornik je rekel: Liberalci so se z vso srditostjo zaganjali v splošno in enako volilno pravico in ravno slovenski liberalni bog dr. Tavčar je bil tisti, ki je sramotil našega kmeta v parlamentu pred celo zbornico ter rekel, da je kakor pol človek, da je še nazaj. In naši goriški liberalci so ga imenovali dalekovidnega politika! — Pri teh besedah je nastal, tak huronski krik, da je bilo joj. Liberalci so skočili kot bi jih pes ugriznil proti govorniku in klicali: Doli z njim! Beseda se mu mora vzeti! Najbolj so se odlikovali v surovosti muzikant Ferlat, poduradnik Pertot, falirani študent-„volilec“ Kodermatz, „prijatelj delavcev“ Tinko, klofutar Jakil ter marioneti, Puc pa je bil kar iz sebe. Lukežič je apeliral na predsednika Pavletiča, naj napravi mir, ali pa naj napredne razgrajače da iz dvorane potisnit. Ko je vihar nekoliko potihnil, nadaljuje govornik ter pravi, da dr. Puc ni jasno govoril o užitini, zato da mu hoče v tem oziru iti na roko in mu pomagati ter s številkami dokazati, kdo je v resnici osleparil deželo in občine za stotisočeke in milijone, ali takozvani klerikalci ali liberalci. Ko je hotel številke čitati, vzdignile so se liberalne korifeje in marioneti kot eden ter začeli tako vpiti in razsajati proti govorniku, da se ni nobenega razumelo, kaj kričijo. Samo pesti se je videlo v zraku. Predsednik kriči, liberalci kriče, v ozadju pa se sliši: Liberalci so osleparili deželo da stotisočake in milijone, oni so ukradli deželi in davkoplačevalcem stotisočake! Podkupljeni so bili itd. Ko se je vihar nekoliko polegel, nadaljuje govornik, da nam liberalci usiljujejo za kandidata Miho Gabrieljčiča. Pravi, da ni dovolj naroden, da se sramuje slovensko govoriti, sploh da se meša vedno v nemški in laški družbi. Ko pa hoče govornik iz lanske „Soče“ prečitati to, kako ga je napadla zaradi narodnosti, a ga sedaj nam usiljuje, je to kot obstreljene leve jih zadelo. Hrup nastane velik. Predsednik vzame govorniku besedo. Ta protestira ter zakliče: Bojite se resnice! Predsedniku: Ste snedli častno besedo! Puc zahteva besede. Drugi mu ne puste govoriti. Lukežič ima besedo, on mora govoriti! Vse kriči. Med splošnim šumom Puc nekaj ugovarja in rekel, da

je predgovornik lagal ter kričal: „Po za slugi klerikalcev so prodani koroški Slovenci“. (V ozadju: Prej nismo imeli nobenega, izdaj enega.) Puc: „Molčite tam! So prodani štajerski Slovenci.“ (V ozadju: Prej smo imeli 4, sedaj 6.) Puc: „Molčite tam! Prodani so istrski Slovani.“ (V ozadju: Prejsmo imeli 1, sedaj 3.) Puc: „Molčite tam! Prodani smo goriški Slovenci.“ (V ozadju: Prej smo imeli 2, sedaj tri.) Puc: „Molčite tam“. (Splošen smeh.) Sedaj pa zakriči nekdo: „Za Liberalce smo vsi prodani, ker ne dobe nobenega mandata!“ Hrup narašča. Vse hoče govoriti. Puc zahteva in roti predsednika, naj shod zaključí. „Hitro, hitro“ je kričal. Kot puran je bil. Predsednik: „Jaz poznam oba kandidata, a Miha je bolj mož kot Fon, ker ta je bil predsednik „Triglava“ in zato zaključim shod.“ Pri teh besedah zakričijo na komando marioneti: „Živio Miha“. Naši pa: Živio Michele Gabrielli! Naj gre med Nemce in Lahe v „Šlarafijo“!

Konec shoda. Kot „kuščarji“ so bili liberalci zeleni, najbolj pa muzikant Ferlat in falirani študent. Živio Michele Gabrielli!

Volivni shod v Kostanjevici.

„Sloga“ je sklicala v nedeljo dne 28. aprila volivni shod v Kostanjevici, katerega se je udeležilo okoli 200 volivcev. Po pozdravu č. g. dr. Pavlice izvoljen je bil v vsklikom za predsednika g. Josip Spacal. V svojem nagovoru je predsednik povdarjal, da je volitev drž. poslanca velevažna, ker odločuje državni zbor o najvažnejših rečeh. Predlegavši kot zapisnikarja č. g. K. Cigona podeli hesedo č. g. dr. Pavlici, ki je v obširnem nad uro trajajočem govoru razpravljal o kandidaturi g. dr. Petra Laharnarja, namestništvenga svetnika in o katoliško-narodnem programu, ki ga je sprejel kandidat. Dotaknil se je vprašanja o užitini, pri kateri so osleparili naprednjaki goriško deželo za milijone, dalje vprašanja o razporoki, o kateri hoče narodno-napredna stranka še-le razpravljati in dajati svojim kandidatom navodila, dasi je Kristus razporoko jasno in odločno prepovedal, dalje o svobodni šoli, ki so jo postavili avstrijski naprednjaki v svoj program; dotaknil se je dalje raznih vseh in naprav, ki so jih dosegli naši poslanci v deželni in državnem zboru, dalje nove volivne reforme za deželni zbor, ki jo hočejo izrabiti narodno-napredni slepiči kot manever za prihodnje volitve proti naši stranki in zlasti proti dr. Gregorčiču. Govornik je pojasnil to zadevo vsestranski in pokazal takozvana „izdajstva“, o katerih govore naprednjaki, v prvi luči. Gorice si ne bomo nikdar pridobili z „visoko“ politiko; ampak s podrobnim delom mej goriškimi Slovenci. Prav tako si ne bomo pridobili večine deželnih poslancev v deželni zbornici sami, ampak z delom zunaj nje. Slovenci imajo vsak čas v rokah ključ do Gorice in do večine v deželni zboru. Vztrajnega in požrtvovalnega dela je treba! Ko je govornik h koncu rekel, da bo g. dr. dr. Peter Laharnar po svoji izredni nadarjenosti in pridkosti brez dvojbe veliko pomagal do izvršitve obširnega katoliško-narodnega programa, zavladalo je nepopisno navdušenje in gromoviti živio-klici na dr. Laharnarja so se oglasili.

G. predsednik Spacal pozivlja, naj se sprejme kandidatura g. dr. Petra Laharnarja, namestništvenga svetnika, na kar so se ponovili navdušeni klici. Kandidatura je bila sprejeta soglasno.

Drugi govornik g. Lud. Spacapan, zastopnik krščansko-socialnega delavstva v Mirnu, je govoril v poljudni besedi o neuspešnem delovanju umrlega parlamenta, v katerem so odločevali privilegiranci in ne ljudstvo. Največja zasluga, da se je strl stari volivni red za državni zbor in da se je vpeljala splošna in enaka volivna pravica gre možem krščansko-socialne stranke, zlasti dr. Šusteršiču. (Navdušeni živio-klici). Novi parlament, ki ga bo volilo delavsko in kmečko ljudstvo bo brez dvojbe boljše deloval. G-

vornik priporoča h koncu edinost. Vsi na volišče za moža, ki je vreden našega zaupanja, za dr. Petra Laharnarja. (Navdušeni živio-klici!)

G. predsednik Josip Spacal se zahvali govornikom in zaključí zborovanje z izrazom trdnega upanja, da bo dne 14. maja zmsga na naši strani.

Ko se je izvolil še poseben volilni odbor za prihodnje volitve, razšli so se vrli možje in mladeniči iz Kostanjevice.

G. dr. Petra Laharnarja pa se je odposlala sledeča brzozavka: „Volivci v Kostanjevici Vam kličejo navdušeno: Živio!“

Turšica in moka — liberalni možgani.

Iz Rihemberga.

Liberalci ne morejo videti gospodarske organizacije in gospodarskega napredka. Kakoršni so liberalci drugod, takšni so tudi pri nas. Tukajšna posojilnica jim je trn v peti. Posebno sedaj, ker je preskrbela svojim udom turšico bolj po ceni, kot bi jo dobili drugače. To so pokazali v svojem dopisu v „Soči“, ki je bedast, da ne mora biti bolj. Ubogim liberalcem ne pusti spati ne moka ne turšica. Kdo bi si bil mislil, da bo moka in turšica našim liberalcem tako zmešala možgane! Pa jih jim je popolnoma. Zato bruhajo iz sebe tako godljo, ki ni podobna ne polenti ne močniku. A ti ljudje ki so proti zboljšanju kmečkih razmer, ki podpirajo kmetu sovražno liberalno gonjo, kričijo naj volimo „Streklja“, da on bo kmetu pomagal. O, ti ubogi liberalci! Vidi se, da imate v glavi samo turšico in moko, namesto zdravih možgan. Pa le čakajte, 14. maja vam pokazemo, da ne maramo imeti opravila z liberalci, ki so sovražniki kmetu. Vsi pojdemo volit Laharnarja, Streklja pa pojdemo volit le tisti liberalci, ki imajo v glavi turšico in moko. Kar pa blebota dopis v „Soči“ o razkolu na Francoskem, o razporoki itd. bi lahko vedeli tudi najbolj zabiti liberalci, da njih kolovodje imajo namen in hočejo vpeljati šolo brez krščanskega nauka, rasporoko, da hočejo napraviti take žalostne razmere, kot so jih napravili liberalci na Francoskem, da ne morejo katoličani še svojih krščanskih dolžnosti opravljati. A tega ne spoznajo, ker imajo turšico in moko v glavi. Če pa nastane tudi pri nas kdaj taka brezverska godlja, kakor je sedaj na Francoskem, bodo tudi naši liberalci tega krivi. Vse dobre Rihemberžane pa pozivljemo, naj se nikar ne puste strašiti in motit od liberalnih kričačev, ampak naj krepko stopijo skupaj 14. maja, da z veliko večino izvolimo dr. Petra Laharnarja in take rešimo čast lepe občine.

Eden v imenu mnogih.

Liberalna agitacija — pretepanje.

Iz Gabrovice.

Dne 11. t. m. je prinesel umazani list „Soča“ dopis res „po vsem Krasu znanega“ gabrovskega „škofa“. Za to „ves Kras“ nam prit di, da ni vredno pečati se s tem človekom. Mi ne pozabimo nikdar, kakšne reči so se go-dile v naši občini pod „škofovim kommandom — kako so takrat živeli ljudje res „v miru“ ko ni bil nihče varen življenja ne po noči ne čez dan. Pohujšanje iz teh časov se ne da več popraviti. Pa še zdaj se zdi, da sanjajo „škofovi“ učenci le „o človeški krvi“. — Ker kakor pišejo „e more niti največji kamen škoditi“ našemu gospodu vikarju, poskušala je „škofova banda“ svojo moč na glavi Petra Luina, volilca naše stranke, ko jim ni hotel obljubiti, da bo z njimi volil. To je orožje naših „naprednjakov“ — zasramovanje — žuganje — pobijanje. Toda tako to zdaj plačali drago. Že § 5. zakona v varstvo volilne svobode že jim določil strogi zapor od 1—6 mesecev in izgnbo volilne pravice za 6 let. Le tako naprej!! Zdjaj šteje „močna napredna stranka“ svoje pristaje le na prste na roki. Vsi oni, ki so še omahovali — se sramujejo zdaj te napredne druhal in so pristopili naši stranki, ki ne dela nobenemu sile, ampak deluje le s produktom. In pravljo, kako se čutijo srečne, da so se vendar enkrat rešili izpod „škofovega haveloka“.

Glejte, gospod Gabršček, po „vsem Krasu znanega“ škofa! In Vam gre tako trdo za kandidata. „Škof“ naš ima drugačno besedo in odvaga za dva Streklja. Ne bi padel tako lahko skoz rešeto, kakor pada „Streklj“. Še neki pismonoša se je pritoževal, ko je nesel „Gorico“ št. 27.: „Danes nesem najtežjo pošto v

življenju „gabrovškega škofa“. — Toda kar je pisala „Gorica“ o našem „tenoristu“ in „naprednem županu“ je vse zes do pike. Ne le „neko nedeljo“, že večkrat nam je priredil gospod „tenorist škof“ ponočni koncert. Začne pa se „koncert“ že v krčmi. Prvi pride v krčmo g. župan — za njim cela napredna družina in zdaj začne „koncert“. — G. župan „taktira“ z obema rokama, ko klerikalce vnu paha in liberalce na stolice poseja. G. župan, ponočnih koncertov „škofove bande“ ne mara — mi bi radi počivali. Ali romajo dopisi c. k. okr. glavarstvu radi ponočnega miru v koš? Pravijo sicer, da bo „pristaš“ France Šušterjev še marsikaj vprašal „škofovo bando“. — Svarimo pa spoštovanega g. vikarja, da naj se varuje, sicer „bode lahko ves krvav“, ker poznamo dobro gabrovško „lieralno bando“. — Da nismo videli g. župana na „puštru v klopi“ potrdimo. Pride včasih k večemu v žagrad, da si poklepetata s cerkvenikom. — Kdo pa hodi iz Komna učiti naše ljudi „ločiti svetlobo od teme“ pove mo pri priložnosti in še nekaj več. Napoleonov beg iz „kraške Moskve“ bomo pa videli dne 14. maja! Na svidenje! Več občanarjev.

Zasluge kandidata Štreklja.

(Spodnji Kras.)

Tako le pravijo: 1. Štrekelj je domačin. Res je domačin, toda le za Komem; drugim je „forešt“. Ali je tudi domačin v Ajdovskem, Sežanskem okraju? Veliko domačinov pa ga ravno zato ne bo volilo, ker ga kot domačini dobro poznajo, koliko zna in premore. — 2. Štrekelj je kmet in držal bo zato za kmeta! Štrekelj ni kmet. Če bo držal in znal držati za kmeta, je pa voliko vprašanje. Resnica pa je, da je Štrekelj „naprednjak“ ali liberalce. Napredni odbor v Gorici mu je posodil do 14. maja t. l. kmetško obleko ter ga ponuja in priporoča volivcem kot pristnega „oberkmeta“. Sedaj je kmet; po 14. maju pa (seveda če bo izvoljen) reci mu: „kmet“ in pojde te gotovo tožiti za razžaljenje časti.

3. Štrekelj več zna kot dr. Laharnar! Bravo! V Gorici imajo mašino, ki z njo obrizgnejo človeka silno močno in dobro tekočino v glavo. Ta tekočina se imenuje „naprednost“. Vbrizgnili so jo Štreklju in postal je naenkrat bolj učen, kot dr. Laharnar! Prosimo tudi mi te tekočine! Če Štrekelj več zna, kot dr. Laharnar, potem ni treba visokih šol, se ne spleča potegavati se za slov. univerzo; zadostujejo nam kmetijske, ljudske, „saržen“ šole, pripravnic itd., vse druge višje šole so nepotrebne. Vsaj tak, ki je manj študiral, ve večkrat več, (seveda z ropotanjem, zabavljanjem itd.) kakor pa kdo drug, ki je veliko študiral. Tako n. pr. Gabršček ve več, ko dr. Gregorič, učitelj Štrekelj več, ko dr. Laharnar. To se pravi trditi: 5 je več kot 10!

4. Štrekelj ni odvisen, ni vladen. On je c. kr. potov. učitelj in s tem je povedano, da je odvisen in to od vlade. Sicer to ni nobena sramota, ampak čast. Ni pa treba ljudi slepiti, češ Štrekelj ni vladen, ni odvisen! Ene lepe lastnosti Štrekijeve pa nočejo povedati in ta je: On je liberalce in kandidira na program „svobodnomislelne“ stranke, ki se ogreva za „slobodno“ šolo in na them razporoko, sploh ki želi ter dela na to, da bi nastale pri nas „francoske zmešnjave“. Tega pa nočejo povedati, ker bi jih potem tudi mnogi zaslepienci — zapustili. Če pa sedaj pravijo naprednjaki in socialisti, da niso proti veri, da so dobri kristjani, da niso za slobodno šolo, (v programu jo pa imajo) da jih ne razumemo, da niso za razporoko, za ločitev cerkve od države itd., na to potrdi in veruje le kak nevedni ali zavedni liberalce. Slednji seveda le hinavsko trdi to in to zopet le pred volivci! Mi pa, kar nas je dobromislelih, bomo volili dr. Petra Laharnar, ki je toliko študiral in skušen, da bo mogel in znal zastopati slovensko ljudstvo na Dunaju. On je res za to, da se ohrani in čuva našemu ljudstvu najdražje: sv. vera in materin jezik. On je res kandidat, ki se nanj lahko zanememo.

Zato neustrašeno na volišče za dr. Laharnarja! Nič strahu! Vsak glas ima veljavo za celi volivni okraj. Tedaj ni treba gledati kako bo volil sosed, vaščani ali občanarji. Če morda ne boš med večino doma, pa boš takrat, ko bodo šteli glasove celega volivnega okraja.

Ker kandidira na programu napredne svobodnomislelne stranke velik kmet, je dobil korajžo tudi nek Večerina

iz Tomaja ter poslal svojega agenta po Krasu. Večerina, kmet kandidat! To je bila pa menda le šala! Agent je pritrjeval oglase na kamne, češ, vsaj kamni naj se umiliijo in glasujejo za Večerina! Morda bo kaj?

Naš kandidat je dr. Peter Laharnar.

S Krasa.

Kakor „giftna krota“ pihajo komandant Gabršček in njegov regiment, kadar berejo v „Gorici“ in „Primorskem listu“ dopise s Krasa in Vipavskega proti Štreklju. Ker nima „Soča“ drugega proti Dr. Laharnarju, imenuje ga spet vladnega kandidata, vladnega vsiljenca, ter piše: „Za Kras mora biti poslanec edino Štrekelj, domačin, ki je pokazal v dež. zboru, da umè prav poslansko dolžnost.“ „Soča“ čenča in čenča, da sama ne ve, kaj. Prašamo najprej: Katera vlada je vsilila Kraševcem Dr. Laharnarja? Ali je pozabila „Soča“, da je Dr. Laharnar izjavil, da stopi v pokoj; — se-li „Soča“ ne spominja več, kako je pisala o tem pokoju pred mesecem in kako smo ji zavezali... Prašamo, kdaj je izjavil Gabrščekov vladni kandidat Štrekelj kaj enakoga?

„Štrekijeve zmožnosti“ nam je pa fino orisal socijaldemokrat v Komnu na velikonočni pondeljek v pričlo najhujših Štrekijevih pristašev in agitatorjev, ki pa niso niti besedice znali ugovarjati.

Vjemamo se s „Sočo“ ki piše: „Gre za čast, ponos in boljše čase Krasa.“ Tako je. In ravno zato, ker hočemo rešiti čast Krasu, ker se nečemo tako osramotiti pred svetom, kakor so se pred 6. leti Tolminci z Oskarjem Gabrščekom, ne bodemo volili Štreklja, ampak Dr. Petra Laharnarja. Ta zahteva torej: naš ponos.

Če pa misli „Soča“ slepiti s tem, da je Štrekelj domačin, povemo ji, da je tudi pek Kermolj domačin, ki pa boče na podlagi volilne reforme, katero kliče Gabršček, čuje! „Kot Štrekijevo zaslu-go,“ na pomoč, prav gotovo ravno tako cepnil, kakor Štrekelj. Pri tem ostane. Gabršček pa naj le pošilja „Sočo“ svojim zaupnikom le še v večji meri — namesto 1 kilogram, kakor je poslal „Sočo“ št. 44 zaupniku pri Komnu, lahko pošlje 3 kg. — bode vsaj večji „gšeft“. Na stvari ne bode že tako nič spremenil, kajti Štrekelj bode iskal nadalje trtne uši in sniil dalmatinske fige; Kermolj bo delal — „kiflje“, Dr. Peter Laharnar pa bode poslanec na Krasu, ker se gre ravno za: „čast, ponos in boljše čase Krasa.“

„Edinost“ in kraško-vipavska volitev.

„Edinost“ se čuti hudo užaljeno, češ, da ji mi kratimo pravico, mešati se v volilne zadeve na Krasu. Tudi tu jo moramo opozoriti na latinski izrek: Est modus in rebus. Med vmeševanjem in vmeševanjem je velika razlika. Mi smo „Edinost“ prosili, naj v mislih zamenja svoje stališče z našim, naj si misli, da ima v tržaški okolici proti svoji stranki ravno tako brezobzirno slovensko stranko, kakor jo imamo mi na Goriškem. Naj si misli, da smo mi edina stranka na Goriškem, vedno poudarjajoča nadstrankarstvo nad tržaško-okoliškima. Naj si misli, da pridejo volitve in mi se vržemo z nepričakovanim in nerazumenim ognjem v boj za kandidata, njej nasprotnega. To naj si misli, draga „Edinost“, in potem naj se vpraša, ali bi ona molčala k takemu našemu ravnanju? Na to vprašanje ni možen drug odgovor nego odločen: Ne! In če bi „Edinost“ to ne bilo ljubo, zakaj naj bi bilo nam drago?! Saj je, menimo, „Edinost“ znan lepi kristjanski nauk: Ne delaj drugim, česar nočeš, da bi drugi tebi delali. „Edinost“ nas je slabo razumela, če misli, da ji hočemo mi odrehati pravico, pisati o narodnih zadevah na Goriškem, o ne! Ali mi ji odrekamo pravico, utikati se v volilni boj naših strank, kakor je takrat storila... ona, ki je doslej tako rada naglašala, da stoji nad strankama. Ako bi ona tega doslej ne bila delala, ako bi se bila odkrito priznavala za najožjo somišljenico naše „Soče“ in ljubljanskega „Naroda“, bi bili mi odmerjali njeni pisavi v zadevi naših volitev toliko pozornosti kakor „Narodovi“. „Edinost“ je nastopila v tem volilnem boju kot volk strankarstva v jagnjetovi koži nadstrankarstva. Maskiran nasprotnik je pa mnogo nevarnejši nego odkrit. Nam je bilo torej na tem, da smo raztrgali „Edinost“ raz obraz masko nadstrankarstva, t. j. da smo stvarno dokazali, da je kandidat dr. Laharnar cel mož, ki bo ne le kraškimi in vipavskimi volilcem, ampak tudi vsej slovenski delegaciji na Dunaju v čast in srečo. Te maske pa

nam ni bilo treba trgati z obraza ne „Slovencu“, ne „Slovenskemu Narodu“, kajti ona se ne skrivata v plašč nadstrankarstva. Tu ima torej „Edinost“ odgovor na vprašanje, s katerim nas tako z akcentom vpraša: „Zakaj ne prepove („Gorica“) listu „Slovenec“, naj si ne špoga vmešavanja v goriške zadeve na Krasu?“ Radovednosti „Edinosti“ je torej s tem usluženo, prosimo jo, naj blagovoli to naznanje vzeti. Zdaj vidi „Edinost“, da je vzrok, da nismo „Slovencu“ „prepovedali“ vmešavati se v goriške zadeve, drugi, nego ga ona navaja, pišoča: „Slovenec“ se poteza za kandidaturu Laharnarjevo. No, „Slovenski Narod“ je bil deležen enake naše „milosti“, pa je pisal z o p e r Laharnarjevo kandidaturo. Zakaj ni „Edinost“ temu iskala vzroka?

Vmešavanje v naše goriške narodne zadeve mi nobenemu slovenskemu listu ne zamerjamo, a zahtevamo od nadstrankarskega lista, da ne pobija političnega delovanja jedne narodne stranke in ne deluje za drugo stranko, dokler ne more neovržno dokazati, da je delovanje prve stranke narodu na kvar. Mi smo bili v kraško-vipavski volitveni zadevi najprej do dna duše uverjeni, da nam „Edinost“ tega ne le ne more dokazati, ampak da je ravno nasprotno resnično. To smo tudi dokazali. „Edinost“ se je umaknila. Naše dokaze je vtaknila v žep. Ako misli, da bode s tem molčanjem nam in kraško-vipavskim volilcem sugerirala mnenje, da so naši argumenti tako nizki, da se ona s svojega visokega stališča ne more do njih ponižati in da njena visoka čast zahteva, da jih ignorira... ako torej „Edinost“ to misli, se dobro moti. To nam pričajo zasebna pisma s Krasa. Da si ljuba „Edinost“ hladi nevoljo s tem, da o naših shodih z isto tendenco sporoča kakor „Soča“, ji radi odpustimo. Saj se je je lotila enaka zaljubljenost do naših „liberalcev“ že prej enkrat, takoj po razkolu. No, to srčno čustvovanje se je polagoma ohladilo, ali po zaslugah g. Maksa, ali na ukaz višjih gospodov, ne vemo. Izključeno vsekakor ni, da se isti proces še enkrat ponovi. To valovanje v nadstrankarstvu „Edinosti“ rade volje odpustimo, a nekaj drugega ji ne moremo brez odgovora odpustiti. O tem prihodnjič.

„Vsi mornarji na krov!“

Govori naš nadpastir, knezo-nadžkof v letošnjem pastirskem listu. „Kedar je vojska — pišejo dalje — mora vojak podvojiti svojo skrb in delo, napeti vse svoje dušne in telesne moči. Tako morate tudi vi, dragi kristjani, dandanes bolj čuti in delati, bolj moliti in se žrtvovati, kakor v času mira. Katoliški mož ne bo dal svojega glasu takemu odborniku ali poslancu, ki bo glasoval v škodo sv. cerkve, občine ali države. Mar daste nož v roke onemu, o katerem veste da bo ranil ali umoril Vas ali Vaše? — Predragi! zdaj smo na pragu velikih dogodkov. Taka bo naše domovine prihodnjost, kakoršni bodo poslanci. Zatorej naj vsak katoličan voli po svoji vesti!“

Da... kakoršno je starešinstvo, tako je županstvo; kakoršni so možje, taka občina; kakoršni poslanci, take postave. V prihodnji državni zbor pride 516 poslancev. V drž. zboru pridejo na vrsto važne in za vse odlične vprašanja in postave. Na Francoskem so bili voljeni slabi in brezbožni poslanci in glasovali so ter skovali so slabe in brezbožne postave. Gorje je sv. cerkvi, gorje deželi in ljudem. Na tisoče in tisoče otrok je brez vsega verskega poduka. Duhovnik ne sme več v šolo. Krščanski nauk je večinoma ustavljen. V šolah ni več križa. Strašna surovost, malopridnost in divjanje je po deželi. Redovnikom in redovnicam je odzvet ves ppduk, med tem tem ko so zdaj kaj lepo, vse hvalevredno in izvrstno mladino podučevali. Več je bila vredna ena sama njih šola, ko sto sedanjih brez Boga in molitve. Kjer ni Boga, tudi vzgoje ni! Redovniki so izpojani iz dežele, samostani odvzeti ali podreti. Veliko cerkva je zaprtih, in zatrta vsa božja služba, druge pa so spremenjene v hleve in štale, da celo v očinske hiše, v plesalnice, krčme ali v gledišča. Kjer se je prej pelo čast Boga, se zdaj nori, vpije, pleše, prepeva in greh dela! Škofom so odvzeta stanovanja in veliko škofov je pregnanih! Plača je ustavljena. Po me-

stih tu in tam in tudi po deželi ne sme več zvoniti ne Ave Marije in ne mrliču. Če bi hotel duhovnik maševati, mu brezbožni župan lahko prepove, če hoče. To se je že pripetilo. Nobene previdengane sme biti javne, še manj procesije. Duhovnik mora dobro paziti kaj v cerkvi govori, ker pri oltarju stoji komisar, ki pazno posluša na vsako njegovo besedo. Le majhen prestopok, ena žal beseda, in komisar namigne straži (špiceljnom), ki duhovnika zvežejo. Kako duhovnik mašuje, kaj govori, naj pazi, ker tik njega je župan, framason-špicelj, ki na vse gleda in pedno piše. Prigodilo se je v neki občini, da je duhovnik glasno izrekel besede: „Ite missa est!“ koncem maše in kaj se zgodilo?! Špicelj, ki ni besed razumel, letal je takoj duhovnika tožiti, češ, da ga je podil iz cerkva! Strašno — žalostne razmere!!

Namesto sv. zakona, je tam oiganski zakon; zakon, ki se razdere kedar se hoče, za vsako malenkost. Tam je prosta — svinjska ljubezen!

Vse to hočejo imeti v Avstriji! V Avstriji katoliški! Vse to se nam piše, če pridejo v državni zbor slabi poslanci. Volilci! ne zabite tega, kar vas je mati prvo učila! Stopite na nogo! in ne bодite izdajalci vere in domovine!...

Deset zapovedi socijalistov.

1. Sovraži Boga! 2. Preklinjaj ime Boga! 3. Oskranjaj dan božji! 4. Zaničuj očeta in matere! 5. Ubijaj ljudi brez vse vesti! 6. Prešestuj po tvoji volji! 7. Krađi kjer moreš! 8. Vsakega imej za norca! 9. Poželjaj katerokoli bližnjega ženo! 10. Sejaj upor in ljudsko ustajo!

Pravi krivci naših neuspehov.

IV.

Ker se bavimo z vzroki naših neuspehov, se moramo dotakniti tudi užitninskega vprašanja. Deželni zalog in naše občine so bile oškodovane za ogromne svote denarja, ker sta Tuma in Gabršček preprečila pobiranje užitnine v deželni upravi, in sicer sta te storila iz zgolj sebičnih strankarskih nagibov, kar je Tuma na shodu v Vrtojbi izrecno priznal. Ogromno škodo, katero so imele vsled tega naše občine in naša dežela, razvidijo naši čitatelji iz podrobnejših dat, katere v kratkem priobčimo. Oglejmo si krivice te škode in njih nagibe.

Dr. Tuma je povedal že v znanem pismu na svojega prijatelja, da se oklene trgovcev in obrtnikov ali pa posestnikov, če bo snoval svojo stranko. Oklenil se je trgovcev in obrtnikov in skušal po njih hrbitih splezati na vrhunec. Že v izvrševalni odbor svoje stranke je dal voliti večinoma trgovce in krčmarje. Tudi „Soča“ se je bavila v prvih letih po razkolu skoro izključno s tema stanovoma. Kmet je bil pozabljen. Za organizacijo kmetijskega stanu se ni nova stranka nič brigala; kmeta so tolažili z obljubo, da bodo skrbeli za zboljšanje njegovega stanja, „kedar bodo imele moč, dajali sami deželne zakone in podporščine za naše potrebe“. Sedanji glavar „narodne-napredne“ A. Gabršček je pisal l. 1900 v „Soči“, da je postavila njegova stranka v prvo vrsto organizacijo trgovskega in obrtnega stanu, v drugo vrsto organizacijo veleposestnikov, v tretjo organizacijo delavstva. Kmečkega stanu v svojem programu niti ni omenjal, a zdaj pred volitvami straši po deželi isti Gabršček s svojo „kmečko“ stranko! Tuma je na shodu v Borcu celo trdil, da kmetu sploh ni več pomagati. Ta mož je šel v svoji strankarski politiki tako daleč, da je v seji deželnega zbora l. 1901. predlagal, da naj se deželna doklada na vino, mošt in meso zniža, a naj se ista poviša na zje mljiščni in hišni davek. Tumov predlog se je seveda odklonil, ker naše kmečko ljudstvo in naši posestniki so z raznimi davki in dokladi itak že preobloženi.

Po tem, kar smo povedali, se ne bo nihče čudil, da sta bila Tuma in Gabršček tudi proti pobiranju užitnine

v deželni upravi, ker bi bilo to utegnilo škodovati nekaterim privilegiranim najuplivi v najširšem krčmarjem, ki so imeli od zasebnih zakupnikov razne ugodnosti. Deželni zbor je bil sklenil enoglasno — torej tudi s Tumovim glasom — da prevzame dežela pobiranje užitnine. Treba je le še bilo, da se izreče za to tudi večina krčmarjev in mesarjev. A zdaj je začela gonja. Ko je odposlal l. 1900 deželni odbor dva uradnika po deželi, ki sta imela pridobiti pooblastila od krčmarjev in mesarjev, je prišel privatni zakupnik g. Gorup v Gorico. Gabršček se mu je poklonil ter mu zadržal, da „narodno-napredna“ stranka je proti deželni užitninski uradu. „Soča“ je pričela rezasjati proti deželnozborskemu sklepu, in Tumova stranka je porabila vse sile, da je preslepila krčmarje in mesarje na veliko škodo dežele, a na veliko korist privatnih podjetnikov. Deželna uradnika nista dobila potrebnih pooblastil, in cela akcija deželne odbora se je izjalovila. Ko so se pobirala pooblastila po deželi, se je široko ustila „Soča“ z ustanovo krčmarskih združenj, da bi dobiček ne romal iz dežele, temu ostal vsaj v žepih naših krčmarjev. To se je bombastično in bahato bobnalo v „Soči“ in „Primorcu“ tako dolgo, dokler niso nabrali dovolj podpisov proti nameri deželne odbora. Ko pa so dosegli svoj namen, so vrgli puško v koruzo in se skrili za hrbet privatnega podjetnika, a krčmarje pustili na cedilu.

V.

Škoda, katero sta s tem napravila Gabršček in dr. Tuma deželi občinam in državi je ogromna in znaša milijone kron. Ko bi ne bila l. 1900 preprečila ta dva stebra „narodno-napredne“ stranke akcije dežel. odbora in naših „klerikalnih“ poslancev, bi se bilo že takrat vpeljalo pobiranje užitnine v deželni režiji in dežela in občine bi bile bogatejše za tiste stotisoče, ki so se stekale od leta 1901 do 1905 v zasebne žepke znanega reškega milijonarja Gorupa in drugih bogatašev. Še l. 1905 so izgubili privatni zakupniki užitnine in je s tem nehal denar romati iz dežele. V tem letu namreč se je posrečilo skupnemu prizadevanju naših in italijanskih poslancev uvesti pobiranje užitnine in davščine na pivo deloma v deželni, deloma v državni režiji. Od tega leta naprej pobira davščino na pivo dežela, užitnino na vino, meso in mošt pa država po svojih finančnih organih.

In čujte! Že prvo leto 1905 so imele občine, dežela in država pol milijona kron dobička. Užitnina namreč in davščina na pivo je znašala l. 1905 pri enakih dokladah pol milijona kron več kakor prejšnje leto 1904, ko je pobiral vse to privatni zakupnik. Za pol milijona so bile torej občine dežela in država oškodovane le tekom enega leta. Približno enako škodo so imele občine, dežela in država tudi v letih 1901, 1902 in 1903. Vso to ogromno škodo sta zakrivila A. Gabršček in dr. Tuma s svojim „narodno-naprednimi“ zaslopljenjem vred, ker sta l. 1900 preprečila pobiranje užitnine v deželni režiji. Ta škoda se le neznatno zmanjša, če odštejemo deželne stroške za pobiranje naklad na pivo. Leta 1905 so znašali ti stroški 7000 kron. Taka stranka, taki „vcditelji“, ki so iz zgolj sebičnih strankarskih obzirov toliko škodovali ljudstvu, bi se bili morali drugod kar poskriti pred ljudsko nevoljo in ogorčenostjo. Pri nas je to nekoliko drugače. Pri nas se drzne Gabršček, glavni provzročitelj te ogromne škode, celo na javnih volilnih shodih nastopati in naše ljudstvo šuntati proti dr. A. Gregorčiču in njegovim sopolancem, ki so se trudili popraviti vsaj deloma škodo, kojo je v glavnem on — sedanjí glavar „narodno-napredne“ stranke — napravil našim občinam in deželi.

Tem splošnim opombam dodajemo še nekoliko podrobnih podatkov.

Kakor smo že omenili, je pobiral l. 1904 užitnino in davščino na pivo privatni zakupnik l. 1905 pa država in dežela. Kak je bil vseh l. 1905 in kak l. 1904? Dežela je dobila l. 1905 v okroglem številu 160.000, občine pa okroglih 162.000 kron več kakor l. 1904. Dalje je dobila dežela l. 1905 za naklade na pivo 40.643 kron več kakor l. 1904. Isti dobiček, kateri so imele občine in dežela za leto 1905, je imel l. 1904 privatni zakupnik. Približno enak dobiček

je romal tudi v prejšnjih letih 1901, 1902 in 1903 v zasebne žepke bogatašev, namesto da bi ga bile dobivale naše uboge občine in naša zadolžena dežela.

Tako so izgubile občine tekom štirih let pred vpeljavo pobiranja užitnine v deželni in državni režiji okoli 648.000 kron, dežela pa okoli 720.000 kron. Če tudi odštejemo od te izgube stroške za pobiranje užitnine, imajo vendar občine in dežela še vedno škodo, ki presega gotovo 1 milijon kron.

Kaj je bila posledica tega škandala na našem narodno-gospodarskem polju?

Ker se niso mogli pokrivati občinski in deželni stroški z dohodki užitnine, so se morale povišati razne občinske in deželne doklade, ki znašajo v treh slovenskih okrajih najmanj 100%, a presegajo tu in tam 300 in celo 400%! Te neznosne doklade na posredne in neposredne davke so vzrok gospodarskega propada naše dežele. Vkljub veliki marljivosti lezejo naši posestniki in kmetje vedno bolj v dolgove ter gredo pod zlo.

In glejte! Gabršček, ki je sokriv, da stoka naš kmet pod butaro neznosnih deželnih in občinskih doklad, si je nadel zdaj pred volitvami krinko „kmečkega prijatelja“, farba našega kmeta-trpina s svojo „kmečko stranko“ ter šunta ljudstvo po vseh shodih proti dr. A. Gregorčiču. Ako se ta človek predrzne s svojimi hujskarijami še na kakem shodu nastopiti, naj ga vprašajo zborovalci, koliko je dobil l. 1900 za svoj trud in delo s katerim se je pehal za privatnega zakupnika milijonarja Gorupa proti interesom naših občin in našo deželo. Vprašajo nsj ga dalje, kedaj povrne škodo, katero je pomagal napraviti občinam in deželi. O škodi dežele smo že govorili, naj slede še podrobni podatki o škodi, katere so imele naše slovenske občine, vsled tega ker je preprečil l. 1900 Gabršček s svojo „narodno-napredno“ pobiranje užitnine v deželni režiji.

VI.

Nekatere občine so pobirale užitnino pred letom 1905 v lastni režiji. Te so imele l. 1905 23% več dohodkov nego leto prej, kar je umljivo, ker nekaj so pobrali stroški za režijo, nekaj se je pa tako poizgubilo.

Nekatere občine so oddale pobiranje občinskih doklad v zakup. Te so dobile l. 1905 34% več nego prejšnje leto. Zopet druge so se pa pogodile za vse občinske doklade, in te so imele l. 1905 za 108% večje dohodke nego l. 1904. Povprek so poskočili občinski dohodki vsled nove vpeljave pobiranja užitnine za 33%.

Ta dobiček se razdeli na posamezne okraje tako-le:

Goriško mesto je imelo (neoziraje se na rimanence) 30.852 K dobička.

Občine goriške okolice so pridobile okroglih 21.500 K.

Večje dohodke pri jednaki dokladi so imele sledeče občine: Bilje za 992 K, Orchovlje 141 K, Čepovan 302 K, Dornberg 2656 K, Št. Ferjan 550 K, Cerovo dol. 156 K, Cerovo gor. 120 K, Grgar 1951 K, Ločnik 731 K, Miron (4140 K) 2347 K, Rupa (304) 214 K, Opatoselo 357 K, Novavas 17 K, Vrh 318 K, Dol 213 K, Šempeter (740) 355 K, Podgora 1810 K, Podsabotin 43 K, Prvčina 1124 K, Kojsko 1715 K, Rance 1878 K, Gradišče 364 K, Solkan (6775) 2563 K, Kronberg (978) 478 K, Šempas 263 K, Št. Mihel 310 K, Ozeljan 426 K, Osek 360 K, Viteviče 139 K, Tribuš 71 K, Vrtojba dol. 516 K, Vrtojba gor. 525 K in Vegersko 263 K.

V ajdovskem okraju je znašal dobiček skupno 6195 K, ki se razdeli tako-le:

Ajdovščina je dobila 622 K, Črniče 38 K in Š. Tomaž 31 K manj nego leta 1904, dočim so dobile sledeče občine več in sicer:

Kamnje 130 K, Batuje 660 K, Selo 270 K, Sv. Križ 633 K, Dobravlje 44 K, Vel. Žablje 162 K, Gabrije 230 K, Gojače 211 K, Lokavec 415 K, Dol-Oilca (886) 639 K, Rhenberg 2634 K, Šmarje 409 K, Skrilje 152 K in Vrtovin 97 K.

Kanalski okraj je dobil 11.400 K več nego leto prej in sicer je bilo pri Dobljarjih 83 K manj nego l. 1904, inace pa so imele več sledeče občine: Ajba 696 K, Anhovo 563 K, Plave 1169 K, Ukanje 14 K, Aveč 50 K, Bata 212 K, Banjšica 360 K, Kanal 4328 K, Bodrež 107 K, Gorenjavas 1610 K, Idrija 172 K, Vrh 60 K, Kal 541 K in Ročinj

(1717) 1602 K. V tem okraju bodejo v oči posebno sledeči podatki: Plave so dobile l. 1904 potom zakupa 400 K, l. 1905 pa 156931 K; Anhovo l. 1904 tudi p tom zakupa 300 K; l. 1905 potom t-rifa pa 86353 K; Ročinj se je pogodil l. 1904 za 1650 K, l. 1905 je pa dobil 336772 K; istotako Ajba je dobila l. 1904 300 K, l. 1905 pa 99673 K; Kal l. 1904 je dobil 204 K, l. 1905 745 K in občina Kanal je dobila leta 1904 354831 K, leta 1905 pa 762127 K.

V tolimskem sodnem okraju so imele sledeče občine l. 1905 več dohodkov nego l. 1904:

Grahovo 596 K, Kneža 13 K, Nemškirot 70 K, Obloke 1 K, Stržišče 48 K, Sv. Lucija 1186 K) 1486 K, Tolma 1183 K, Lubinj 12 K, Podmelec 602 K, Polubinj 45 K, Zatomin 16 K, Volraje 27 K, Žabče 19 K, Kozarišče 818 K.

Manj so pa dobile občine: Podbrdo 3081 K, Idrija (1139) 962 K, Lom (492) 373 K, Modrejec (110) 96 K, Slap (24) 68 K in Dolje 6 K.

Z ozirom na doklade, reducirano na one iz l. 1904, je dobil ta okraj le v okroglem številu 360 K več, nego leto prej.

Kobariški sodni okraj je dobil l. 1905 okroglih 4140 K več, nego l. 1904. Ta prebitok se razdeli tako-le:

Več so imele občine: Breginj 475 K, Kobarič (1628) 2001 K, Sužid (84) 22 K, Kred 359 K, Idriško 314 K, Kamno 111 K, Ladri 41 K, Smast 77 K, Lisek 446 K, Sedlo (324) 318 K, Trnovo 10 K, dočim sta imeli manj občine: Robedišče 18 K in Dreznica 14 K.

V bovškem okraju ni dobila nobena občina l. 1905 manj nego l. 1904. Več so dobile: Čez-Soča 14 K, Log 291 K, Strmec 179 K, Bovec 458 K, Koritnica 63 K in Žaga 364 K, skupaj torej okroglih 1370 K več nego l. 1904.

V cerkljanskem okraju je imelo Cerčno z vsemi pripadajočimi občinskimi vred 2374 K več dohodka l. 1905 nego prejšnje leto in Šebrelje pa 152 K, torej skupaj ves okraj 2526 K dobička.

Sežanski okraj je dobil 15.406 K več nego l. 1905 nego l. 1904 in sicer Avber 242 K, Lokev 822 K, Dutovlje 2912 K, Naklo (325) 114 K, Barka (60) 57 K, Dane (12) 268 K, Divača (3093) 1382 K, Vavovlje (85) 51 K, Povir 557 K, Merče 189 K, Šijak 190 K, Salž 221 K, Rodik 162 K, Sežana 5980 K, Zgonik 419 K, Gabrovica 1191 K, Štorje 505 K in Kuzlje 193 K.

Manj pa so dobile občine: Ležeče (189) 46 K, Mistleča (22) 20 K, Škoflje (151) 193 K in Vavre (3) 28 K.

Komenski okraj ni imel nobenega dobička, ker je pobiral tam tudi leta 1905 privatni zakupnik užitnino po istih običajih kakor leta 1904.

Tudi v červinjskem, gradiščanskem, korminskem in tržiškem okraju izkazujejo občine l. 1905 lepe dobičke od užitnine in drugih davščin v primeri z zadevnimi dohodki leta 1904. Tu navajamo pa le nekatere občine z izredno velikimi vspehi in pa še slovenske občine, ki spadajo pod te okraje. Gradišče je dobilo več 2598 K, Zavrčaj 1354 K, Zdravščina 125 K, Oglej 1779 K, Červinjski 3899 K, Fiumčel 1954 K, Gradež 13488 K, Biljana 879 K, Kormina 7319 K, Kožbana 613 K, Dolanje 799 K, Š. Lovrenc 720 K, Medana 640 K, Doberdob 274 K, Devin 1024 K, Jamlje 90 K in Medjavas 58 K.

Vsi tu navedeni dobički se nanašajo pa le na dve zadnji leti; toda ako primerjamo sedanje občinske dohodke z onimi prejšnjih let, so razlike še večje po nekod celo nečuvvene. Tako je dobil Dornberg še leta 1900 le 2200 K za užitnino, a l. 1905 je dobil 7686 K. Št. Ferjan je dobival pred nekolicimi leti le 480 K od te davščine potom zakupa, a l. 1905 je dobil 2400 K. Čepovan je dobival potom zakupa pred nekaterimi leti do 200 K, a l. 1905 je prejel 1327 K. Solkan je dobil pred leti potom zakupa 5000 K, a l. 1905 pri dokladi, ki se je le za 25% zvišala, pa 15.415 K. Rhenberg je dobival svoj čas potom zakupa okolu 1200 K, l. 1905 pa je dobil 9564 K itd.

Kar so dobile občine l. 1905 več nego l. 1904 je čist dobiček, ki je pa šel l. 1904 v zakupniku. Za toliko so bile torej naše občine oškodovane tekom enega samega leta. Enako, če ne večjo škodo so imele občine tudi l. 1903, 1902 in 1901.

VII.

Politično društvo „Sloga“ se je bilo ločilo l. 1899. s posebno vmeno organizacije

trgovskega in obrtnega stanu. Društveni predsednik dr. Gregorčič je sklicaval shode trgovcev in obrtnikov v Gorici in po deželi. Proti tem shodom je nastopila koj „Soča“, ki je že bila postala glasilo razdornih bratcev dr. Tume in A. Gabrščeka. Smešiti je začela zborovalce, zmerjala jih je z drvarji itd. Ovirala je delovanje društva „Sloga“ na vse načine, in sicer zato, ker sta hotela Tuma in Gabršček trgovce in obrtnike pridobiti za svoje strankarske politične namene. „Slogi“ shodi so polagoma prenehali in Gabršček se je začel štuliti za rešitelja naših trgovcev in obrtnikov. Prirejati so se začeli shodi po deželi in ustanovilo se je „Trgovsko in obrtno društvo za Goriško“. O namenu in delokrogu tega društva je skrpucal Gabršček celo knjigo, ki je imela polno visokodonečih fraz in mamljivih obljub. Trgovcem in obrtnikom so obetali ustanovitev trgovsko-obrtnih šol, obrtnega muzeja, trgovsko-obrtniške banke itd. itd. Seveda so bile to le prazne obljube pred — volitvami.

Ustanovili so posebno društveno pisarnico ter nastavili društvenega uradnika, nekega Ant. Kristana, z letno plačo 2000 kron. Bil je to mlad, nezrel človek, ki je razumel o trgovini in obrtniji toliko kakor zajec na boben. Odlikoval se je edino le s svojim drznim nastopanjem in s svojo brezmejno domišljavostjo. „Sem individualist“, je pripovedoval v „Soči“ strmečim Goričanom, „stojim na programu češke moderne! V književnosti ljubim napreden in svoboden duh! Prirejal je predavanja v trgovsko-obrtnih vedah, še mladi šolarčki so se mu smejali. Par let je ta „individualist“ strašil po Gorici, potem se je vrnil na Kranjsko, kjer sedaj pase svoje rdeče ovčice v Idriji. — Društvo je iskalo dolgo drugega uradnika ter ga končno našlo v osebi nekega Dorčeta, drznega in domišljavega mladca, ki se je pečal z vsem, le z obrtniškimi in trgovinskimi vprašanji ne. Ob času volitev je pridno agitiral za „napredno“, drugače pa je ubijal čas, kakor je mogel in znal. Tudi ta je izgubil iz Gorice in se vrnil v svojo domovino. Po končanih volitvah je društvo omrtvelo in šele po treh letih spanja se je izvolil nov odbor, ne da bi bil podan vsaj račun o preteklosti. Radovedni smo torej, koliko že znaša pokojniški društveni zalog za udove in sirote, ki je štel po trditvi „Soče“ že l. 1902 nekaj stotakov. Umevno je, da ni moglo „Trgovsko in obrtno društvo“ v takih razmerah imeti uspehov. To je bilo že radi tega nemogoče, ker je bilo to društvo agitacijsko sredstvo Gabrščkove stranke. V najnovejšem času se je društvo začelo živahneje gibati, odkar se je otrslo Gabrščkovega upliva.

Po teh splošnih opombah prehajamo k volitvam v trgovsko in obrtno zbornico.

Gabršček je večkrat poudarjal, da se je ustanovilo „Trgovsko-obrtno društvo“ tudi v ta namen, da pridemo v trgovski in obrtni zbornici do primerne zastopstva.

Kaj se je v tem oziru doseglo? Nič, prav nič!

Volitve v kupčijsko zbornico je l. 1902 Gabršček vodil ter jih popolnoma zapackal. Pri teh volitvah so bile namreč glasovnice iz tolimskega sežanskega okraja za Slovence izgubljene, ker jih je Gabršček ukazal poslati v Gorico, a jih ni mogel več pravočasno vrniti, da bi se bile vročile glavarstvom v Tolminu in Sežani. Pri lanskih dopolnilnih volitvah je imelo sicer „Trg.-obr. društvo“ v rokah volilno akcijo, a v zadnjem stadiju volitev je „pomagal“ tudi Gabršček s svojimi nasveti. In kaj je bil rezultat? Slovenci smo zmagali lani v štirih kategorijah z devetimi kandidati, a proglašeni so bili izvoljenimi laški kandidati, ker večina slovenskih glasovnic ni bila podpisana, torej neveljavna. Tako je zakrivil večinoma Gabršček, da je ostala trgovska in obrtna zbornica v italijanskih rokah. Ker pa pošlje ta italijanska zbornica tudi v prihodnji goriški deželni zbor dva italijanska poslance, bodo zopet Italijani tudi v prihodnjih šestih letih absolutni gospodarji v deželnem zboru in odboru in sledila bo doba 6 suhih let z vsemi žalostnimi posledicami.

In kdo je to zakrivil? Večinoma A. Gabršček s svojim diletantizmom in šarlatanstvom! Ko bi si ne bil ta človek uzurpiral vodstva vseh trgovskih in obrtniškich zadev, ko bi bil vodil dr. Gregorčič s svojim previdnim in premišljenim postopanjem volitve v kupčijsko in obrtno zbornico, bi imeli goriški Slovenci danes vsaj polovico svojih zastopnikov v tej zbornici. S tem bi bili Slovenci pridobili v deželnem zboru vsaj še enega poslanca in laška nadvlada v zboru in odboru bi bila definitivno strta in pokopana. In Gabršček največji škodar interesov goriških Slovencev, se drzne še na volilne shode zahajati in hujskati proti „Slogi“ in njemu predsedniku dr. A. Gregorčiču?

*) Števila v oklepkih pomenijo efektivni dobiček vsled povišanja doklad.

Volitve v Gorah.

Zadnjič sem torej zapisal nekako predzgodovino kandidature našega tolminskega odvetnika dr. Gruntarja, kakor se med našim ljudstvom pripoveduje. Ne vem, kaj naj bi k temu rekel? Dobrega in častnega nič. Le enkrat je dr. Gr. začutil potrebo pobrigati se za to, kar spada vsaj deloma v javnost, le slepilni in varljivi krik „liberalizma“ ga je vzdramil, da je v par letih kakošen hip pozabil na svojo osebo ter zaslutil najbrž nekaj takega, kar nam izrek našega S. Gregorčiča tako lepo pove: Ne le, kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan. In to ubogo malo, kar je bilo, je bila le pena, je bil le krik, ki ni obeni blaginji nič koristil, pač pa škodoval, ker je služil le bratomornemu prepiru. In glejte! Tudi to ni še najhujše. Najhujše je, da je hotel dr. Gr. celo za to imeti kar precej plačilo nič manj kot v tisočakah, s katerimi se redi in pase advokat liberalnih denarnih zavodov v Gorici. Kaj rečete h temu? Vi volilci v naših Gorah! Koliko dobrega je že marsikdo izmed nas naredil za občni blagor ljudstva, a komu je padlo v glavo, da bi bil na kako odškodnino le mislil, kamo li jo zahteval! Tu pa pride mlado pečeni doktorček in zahteva za par glasnik „Živio liberalci!“ kar tisočake! Ali ne čudite se! Ni sam tak! So pač skoro vsi! To je namreč najznačilnejša stran goriških slov. liberalcev. Pod izrek dr. Lavriča: „Vse za narod, omiko in svobodo“ skrivajo svoje koristilovne ideale. Denar jim je narod, v denarju iščejo omike, denar naj jim daje svobodo. Ali hočete dokazov, dragi sovotilci? Le pogledajte njih preproka Kramarjevega Drejca iz Kobarida! Kot reven šumoharček je šel od vas v Gorico, in zdaj? zdaj prebiva v gosposki ulici v palači, katero si je sezidal z denarjem slovenske posojilnice, hodi oblečen v najdragocenejše obleke, pošilja svojo družino v najdražja in najbolj gosposka letovišča! se vozi po železnici v prvem redu ter dela na človeka vtis kot bi bil kak minister. In vprašajte ga: odkod ti grofovski dohodki? Odgovor: Le od Slovencev! Plemenita požrtvovalnost, ki je določila nekdanje vse slovenske rodoljube, je pri naših liberalcih predmet, kateremu se le posmehujejo. Komu bi se bilo nekdanj sanjalo, da pride kedaj slovenski glavi na misel, da je udeleževanje odborovih sej slovenskih društev že tako strašanska žrtva, da se mora zahtevati zanjo odškodnina v denarju? No, vidite, to je iznajdba naših liberalčkov v Gorici. Vsak odbornik slovenskih liberalnih denarnih zavodov prejema za vsako odborovo sejo 5 kronic. Seje so pa redno vsak teden — seveda da več nese rodoljubnim gospodom odbornikom — torej dobi vsak odbornik na leto 260 kronic, in če jih je pet, 1300 kronic. Seveda so odborniki jako pridni udeleženci seje. Pogledajte pa v naše Gore! Koliko časa se ne potrosi pri nas v raznih društvih, a kdaj je zaslužil kedo le vinar!? Potem pa sklicujejo ti goriški narodni troli na deželni volilne shode, zavijajo hinavsko oči, se cedijo same velike požrtvovalnosti za „sveto narodno stvar“, lažejo o naših pravih rodoljubih, posebno o duhovnikih, se resnično žrtvujejo za blagor ljudstva. Gorjani! ali se boste res dajali od teh narodnih trotov za nos voditi? Na shodih vam kažejo skrbne obraze, ko se vračajo v shodov se vam pa polni jedi in pijače posmehujejo: Ha, ha, neumni kmetje! Za danes vam svetujem le to: Ko Vas ti narodni troli sklicujejo zopet na kak shod, vprašajte jih, koliko tisočakov jim je že prineslo slovensko „rodoljubje“?

Gorskim volilec sem toraj razkril „velike zasluge“, katete si je pridobil Kramarjevega Drejca kandidat odvetnik Gruntar za slovenski narod, dokler ni prišel, ali bolje iz jeze pribežal v Tolmin. Te zasluge so seveda jako jednostavne: Mož je pridno skrbel zase, in ko si je na kakem liberalnem shodiču dobro privezal z jelom in s pilom dušo na telo, je spustil kako „govorancijo“ v svet, zavpil „živio liberalci!“ zadovoljno šel, misleč: to je že zadosti za občni blagor! Kaj je pa storil po begu v Tolminu? O tem pa ustno sporočilo in knjige „popolnoma molčijo“. No, ti viri pač niso Bog! Le Bog more iz nič kaj storiti. Drugače pa: nič ostane vekomaj nič. In nič je vsebina vsega Gruntarjevega tolminskega delovanja — za narod. No, da sem pravičen, nekaj več kot nič pa vendar. Dal se je voliti za načelnika svoje podružnice slov. planinskega društva. Ali še temu se je te dni odpovedal in tako srečno zaključil dosedanje svoje „delo za narod“. Da se je moral za svojo osebo kaj

več „truditi“, si smemo že misliti, ker, če ne, bi si ne bil zaslužil niti slane vode.

Gorjani, volilci, taka je preteklost tega moža! In tako ničlo na polju narodnega dela nam hoče Kramarjev Drejec usiliti za državne poslanca! Državno poslanstvo je najvišje odlikovanje, skaterim razpolaga naš narod. Odlikovati je pa treba moža, ki je kaj storil tudi za druge, ne le zase. In le takrat, ko bi nam manjkalo takega zaslužnega moža, bi mogli poseči po takem novincu, po takemu začetniku, z gotovostjo seveda, da se odlikovanec v prihodnosti zkaže vrednega tega zaupanja.

Ali smemo pa od dr. Gruntanja kaj takega upati? Nikdar! Da bi mogel biti on dober državni poslanec, nam ne dovoljuje najmanjšega upanja že njegova izvanredna komodnost (da ne rečemo lenoba!) Komodnost je neka specialiteta, katera je le pod Gruntarjevimi klobukom doma, in kateri para iskati, bi bilo skoraj Sisifovo delo. Najboljši dokaz nam je pač njegovo dosedanje popolno brezdelje za narod. Prosim Vas, kdaj pa naj človek za narod dela, če ne takrat, ko je mlad, ko je še sam, ko mu ni še skrbeti za družino. Kdor nima v mladosti drugega ideala nego skrb za svojo osebo, od tega ne pričakujete, da vam bo kot poslanec „gore prekladal“. Gorjani, bodite pametni in previdni, da se vam ne bode svet smejal! Osla, pravijo, je mogoče spraviti le enkrat na led, Kramarjev Drejec Vas ima za slabše nego to zaničevano žival. On Vas hoče spraviti že v drugič na led. V pretekli šestletni dobi državnega zbora ni bilo slovenskega poslanca, ki bi bil igral tako žalostno ulogo kot jo je naš Oskar iz Tolmina. Ako bi bil Oskar pred izvolitvijo Kramarjevemu Drejcu prisegel, da ničesar ne opusti, kar bi utegnilo biti volilec v večjo sramoto, bi ne bil mogel drugače ravnati, kakor je ravnal. Volilci, ali imate še kaj moške krvi, moškega ponosa, spoštovanja do sebe? Ali hočete, da se komedija nepozabne sramote, nepozabne blamaže, nepozabnega škandala izvna prične? En komodež se je umaknil, ker se je storil za vedno nemogočega, drugega vam potiska Kramarjev Drejec z ironičnim smehom v ospredje. Ali situacija bi bila zdaj še žalostnejša. V minuli dobi ste se, tudi „liberalci“, zatekali k dr. Gregorčiču. In on je vsakemu prijazno ustregel, tudi svojemu političnemu nasprotniku. Če bi pa zdaj dr. Gruntarja izvolili, bi zastoj iskali dr. Gregorčiča na Dunaju. Ko bi bil pa enkrat dr. Gruntar izvoljen, potem bi se gotovo brigal toliko za Vas, kot se je Oskar. Da bi se za Vas toliko žrtvoval, da bi si pridobil Vaše zaupanje tudi za druge volitve, tega mu kratko nikar njegova komodnost in njegova odvetniška služba ne dopustite. Za to izvolitev se vam dobrikati bi mu pa tudi ne bilo treba, ker mu enkrat izročene mandata ne morete za 6 let iztrgati iz rok, ako se tudi na glavo postavite.

Pa tudi, če bi bil dr. Gruntar delaven mož, bi ne mogel ustrezati dolžnostim drž. poslanca. On je pač še le začetnik v odvetništvu. V sled tega se mora mnogo več v službi truditi, da si pridobi zaupanje prebivalstva, kar starejši odvetnik že ima. Tako službo opravljati in istočasno na Dunaju v zbornici sedeti je absolutno nemogoče. Koncipijent pa pridobiva zaupanje sebi ne svojemu mlademu šefu. Z izvolitvijo dr. Gruntarja se odpira torej nam gorskim volilec enaka šestletna prihodnost, kakor je bila šestletna preteklost. Prej je Oskar na naš račun prodajal v Tolminu vino, v prihodnje bi Rudolf na naš račun koval v Tolminu pravde. Gorjani, neki hudomušnež trdi, da daje Kramarjev Drejec v Gorici izdelovali na tisoče papirnatih pokrival v podobi oslovskih glave, s katerimi neki nameruje 14. maja obdariti vse tiste volilce, ki bodo volili dr. Gruntarja. No, če je temu res, smemo pričakovati, da bodo tudi tisoči teh oslovskih pokrival romali nazaj v Gorico, in podjetni Kramarček Drejček odpre lahko novo trgovino — z oslovskimi glavami.

Gruntar kandidira!

Dr. Gruntar torej kandidira. Kdo se ne čudi?! On, ki je vedno trdil, da ne bo kandidiral; on, ki je vedno trdil, da stoji nad strankami; on, ki še ni prav nič storil za narod — on kandidira! Ko je pred časom neki tolminski turist v „Prim. Listu“ trdil, da bo Gruntar kandidiral, se je ta zaklinjal, da ne bo, da se mu o tem še ne sanja, da je to podlo sumničenje, da se hoče s tem le stranke od njega odvrgniti — in vendar je bilo prerokovanje tolminskega turista resnično — dr. Gruntarjevo zatrajevanje pa lažljivo — dr. Gruntar kandidira!

Dr. Gruntar — kandidira

na program liberalne stranke, ki stremi po svobodni šoli in ločljivosti sv. zakona, ki dela na to, da se spravi iz šole križ, krščanski nauk in duhovnik in zato, da se sklene nova postava po kateri se bo zakon lahko razdružil, kadar bo možu ali ženi všeč. Da je to res strankin program, pričr strankino glasilo „Soča“, ki je v svojih člankih meseca marca pod naslovom: „o reformi zakona“ dokazovala svojim bravcem, da je nerazdružljiv zakon neumnost, da niti Bog niti papež ne moreta in ne smeta siliti moža in ženo, da bi skupaj živela, če onadva po poroki nočeta. — Toraj „Soča“ in napredna ali liberalna stranka sta za to, da se v novem državnem zboru sklene postava po kateri se bo smel enkrat sklenjeni zakon razdružiti. — Dr. Gruntar pa sedaj po shodih pridiga da on ni za to in vendar prizna, da kandidira na program liberalne stranke. Kdo farba? „Soča“ ne — ampak dr. Gruntar! Zakaj? Zato ker ve, da če bi sedaj odkrito povedal, da bo delal kot poslanec za brezversko šolo in za razporoko — bi ga nihče ne volil. Ko bo pa izvoljen moral bo delati kakor mu bo stranka ukazala, kakor je moral tolminski Modrijan žalostnega spomina, — glasovati bo moral za brezversko šolo in razporoko.

In če ta zakon prodere, kdo bo imel to na vesti? Tisti ki bo volil Gruntarja — liberalca! Ali zopet napačno sodimo? Ne! Rekel je ne bom kandidiral — pa kandidira! Sedaj pravi ne bom glasoval za brezversko šolo in razporoko — pa bo glasoval, ker bo moral glasovati! Liberalcu ne verovati!

Dr. Gruntar — kristjan.

Vprašajte v Kobaridu, vprašajte v Tominu, vprašajte v Gorici, vprašajte na Dunaju kolikokrat so videli dr. Gruntarja ob nedeljah in praznikih pri sv. maši in polem bote spoznali kakšen kristjan je dr. Gruntar. Ne le, da se ni mečil za božjo službo, še druge je odvrčal od službe božje, ko je kot predsednik planinskega društva v Tolminu napravil ravno ob nedeljah in praznikih izlete na planine, kjer so obhajali sv. mašo med divjimi kozami.

Dr. Gruntar — prijatelj kmeta.

Kdo se ne smeje, ko bere gorenji naslov? Samo eno, najmanjšo reč naj nam pove dr. Gruntar, ki jo je storil za kmeta — pa se ne bomo smejali. Le tedaj mu je bil kmet dober, če je prisel zadaj pravde. Ne le, da ni za kmeta ničesar storil, delal je, kjer je le mogel, za magnate proti kmetu; samo en izgled: Naš kmet je bil do zadnjega popolnoma zapuščen, niti najpotrebnejših poti ni imel. Še le katoliško-narodni poslanci so začeli skrbeti, da se napravijo najpotrebnejše poti in ceste. Cestni odbor kobarški je proti glasovom kobarških magnatov sklenil, da sprejme pot, ki pelje od Lader do Vrsna in iz lderskega na Livek med skladovne ceste, da se kmetu vsaj nekoliko pomaga, da bo lažje svoje pridelke spravil v promet. Deželni zbor je po prizadevanju poslancev dr. Gregorčiča in Lapanja sprejel te poti med skladovne ceste. Kaj je to škodovalo kobarškemu magnatom in dr. Gruntarju? In vendar je dr. Gruntar proti temu napravil rekurz! Glejte kako ljubi kmeta! Le volite ga, da vam bo še to podrl, ker so vam do sedaj pridobili katoliško-narodni poslanci. Dr. Gruntar je sin kobarškega magnata, ki pozna kmeta le tedaj, kadar ga potrebuje, drugače pa mu je kmet deveta briga.

Zakaj dr. Gruntar kandidira.

Dolgo, dolgo se je branil dr. Gruntar kandidature, češ jaz še nimam dosti prisluzenega, da bi mogel doma pustiti svojo pisarno in hoditi na Dunaj. Zakaj pa se je vendar sedaj odločil? Zagotovili so mu baje liberalci zaslužek — postavijo ga namesto dr. Treota, katerega niti liberalci ne marajo za poslanca, za pravnega zastopnika liberalnih denarnih zavodov, kar nese na leto ogromne svote denarja. Doma mastni dohodki, na Dunaju vsak dan 10 for. to ni preslabo — ni čuda, da je dr. Gruntar zgrabil za to jabolko. Dokler dr. Gruntarju niso obljubili tega ma ni bil mar mandat in naš kmet, sedaj pa se hoče „žrtovati“, da reši našega kmeta iz klerikalnih pesti. — Vprašamo pa še za koga bo delal, če bo sploh kaj delal, ako bi slučajno prišel na Dunaj? Ali mari za kmeta? Hlapec mora delati za

svojega gospodarja — gospodar Gruntarjev pa so liberalni magnatje; torej za koga bo delal? Za liberalce in za sebe!

Ali naj toraj kmetje volimo dr. Gruntarja?

Ali naj mi katoličani volimo dr. Gruntarja?

Ne, ne! volijo naj ga magnatje, — volijo naj ga liberalci, — volijo naj ga brezverci!

Mi pa pojdimе dne 14. maja vsi na volišče, odajmo svoje glasove svojemu staremu, preskušnemu poslancu dr. Gregorčiču in potem veselo zapojmo:

Štirinajstega maja,
je led že skopnel,
pa vendar je Gruntar
na njem spodrsnel.

Cerkljanske novice.

— Učiteljska surovost. Ko so šli Šebreljci na volivni shod v Cerkno in se vstavili na Želino, je bil tam ravno otaležki učitelj Sattler iz znane Firbarjeve družine iz Cerkna. Ko ga neki Šebreljec vpraša, kaj ima v tako natlačenem žepu, odgovori: „Žlindro!“ No Šebreljci mu niso ostali dolžni in mu povedali na vsa usta, čemu so prav za prav učitelji.

— Goronjca, kakor mu pravimo po domače, opozarjamo na določbe novega volivnega zakona, njegovim delavcem in drugim, ki imajo kaj z njim opraviti in ki hodijo v njegovo krčmo, pa kličemo: nikarga ne poslušajte in se ga ne bojte! Stari časi strahovanja so prešli, zdaj je tajna volivna pravica in gorje mu, kdor se pregreši nad njo. Gorje pa tudi njemu, ki pritiska na volivce z grožnjami ali jim hoče škoditi, če ne volijo po njegovem! Stare liberalne krčmarske nadutosti in vsemogočnosti je zdaj konec!

— Čitalnica ima pa še drugačne časti vredne ude. O procesiji sv. Marka sta stala dva fanta Čitalničarja, eden odbornik, sredi procesije pred Firbarjevo hišo s klobukom na glavi in cigareto v ustih. Gosp. dekan ju je takoj na mestu njuni omiki in oliki primerno prijel! Za danes zamolčimo imena teh dveh „junakov-prosvitljencev“ radi njihovih družin. Vidite, ljudje, tak sad rodi „Čitalnica“ s svojimi brezverskimi listi in novodobnimi cerkljanskimi preroki! To je vzgoja! Vsi v Čitalnico!

— Ustanovni zbor. V nedeljo dne 28. aprila t. l. bil je v dvorani „Gospodarskega doma“ prvi občni zbor Slov. katol. izobraževalnega društva. Ker je bil č. g. dr. Knavs uradno zadržan, otvoril je občni zbor gosp. Slavko Ravnikar, kateri je pozdravil navzoče z staroslovenskim pozdravom „Hvaljon bod' Jezus Kristus“, ter je predlagal kot predsednika zbora g. župana Kosmača. Gosp. župan sprejme predsedstvo ter pravi, da je potrebno kat. izobraž. društvo, kajti nasprotniki blatijo vse, kar je versko-narodno. Besedo dobi gosp. Ravnikar, kateri u daljšem govoru pojasni pomen in namen izobraževalnih društev. Govor gosp. Ravnikarja se je vzel z navdušenjem in odobravanjem na znanje. Odbor se je izvolil in konstituiral tako-le: Č. g. dr. Knavs, predsednik, g. Ant. Kosmač, podpredsednik, g. Peter Bevk st. blagajnik, gosp. Peter Bevk ml. blagajnik. Odborniki: gg. Franc Mezek, Franc Rojc in Metod Sedej, vsi iz Cerkna, Andrej Pagon Polane in Hadalin Valentin iz Zakriža.

— Še nekaj za slove. V nesramni obrekovalni fabriki „Soči“ se skoraj gotovo kobarški Drejec laže o cerklj. dekanu dr. Knavs, da je priporočal na Livku žganje-pitje! Bolj oslovskje trditve si ne moremo misliti, ker je splošno znano, da je dr. Knavs najodločnejši nasprotnik žganje-pitju in je povsod pobija z radikalnimi sredstvi! Izvedeli smo, da se je na Livku nekaterim samo s tem zameril, ker je bil preveč proti žganju! Le z lažmi in na dan, ker s tem se tudi še toliko zaslepljenim ljudem oči odpró! — Imamo še veliko novic v naši torbi, a jih prihranimo za prihodnjic! — Na svidenje!

— G. Borštnik. Najmlajši cerkljanski učitelj, učeni darvinist Borštnik, je na Bukovem javno vpričo župnika Klopčiča razlagal darvinizem, da človek izhaja iz „afne“ in celó pri tem nagovoril župnika: „Saj vi ste tudi svobodo-mislec!“ A župnik mu je odgovoril: „Jaz sem katolik, in sicer strog katolik!“

— Slavnj Cenc je agitiral v Ravnah pri Cerknem. Hvalji se je, da je bil tudi v Otaležu. No, to je res, toda po noči je prišel in šel. Ko ni dobil več nobene hiše odprte, ga je usmiljeni Gruden ginjen sprejel pod streho.

*Najlažje najhen sem močič!
Pa sem lepo debelih lic.
In ta sem le zato dobil.
Kar sem Kathreinerjevo kavo pil.*



Pristna samo v izvornih zavojih z imenom **Kathreiner.**

Nihče naj bi ne pil močno razburjajoče zrnate kave nemečane!

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

sama se je obnesla za najokusnejšo primes, ki lahko prebavna, redilna in krvotvorna speči zdravje.

Otroke bi bilo samo še navajati Kathreinerjeve kave.

Anton Breščak

Gorica, gosposka ulica št. 14, (blizu lekarne Gironeoli).

Ima v zalogi vsakovrstno pohištvo za vsak stan. Oprava po najmodernejših slogih, posebno za spalne, jedilne in posetne sobe je po nemškem slogu.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mize, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice z trsja in celuloida, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbiro ter razne tapecarije. Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šol. Doma“!

And. Fajt,

pek. izvedenec Gorica
tekallábe Fr. Josipa št. 2 (lastna hiša).

Izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinjšega, kakor: nove maše in godove, kolače, birmance in poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji naročnikov. Ima in prodaja različne moke, fina peciva, fina vina in likerje po zmerni ceni. Za Veliko noč posebno goriško pinco in potice itd.

MED

jako dober za pecivo ali zdravilo kg K 1'20
zpihani pomladanski kg K 1'60
čebelni pitanec kg K 1'20

Na debelo

v originalnih posodah se cena izdatno zniža.

J. Kopač,
svečar v Gorici.

Odlikovana pekarija
in sladničarna
K. Draščik
v Gorici na Kornu
(v lastni hiši)

izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, pinee itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Lekarna
Cristofolletti v Gorici

Prave in edne žel. kapljice
s znamko sv. Antona Padovanskega.



Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. — Okrepé želodec, storé, da srgine v kratkem času omotica in životna lénost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raje je.

(Varstvena znamka)

Cena steklenici 60 vin.

Najboljše stiskalnice za vino

in OLJKE so naše stiskalnice „HERRUL“ najnovjéga in najboljéga sestava z dvojnimi in nepretrganimi pritiskalom; zagárneno najboljé delovanje, ki prekaha vse druge stiskalnice; hidravlična stiskalnica, najboljé avtomatizirane patentirane škropilnice „SYPHONIA“ od sebe, no da bi jih bilo treba goniti. Plugji, mlinci za grozdje, sadje in oljke. Robkalnice za grozdje. Vinogradski plugji. Sušilnice za sadje in drugo vegetalno, živjensko in mineralno pridelko. Stiskalnica za seno, slamo itd. na roko. Mlatilnica za žito, čistilnica, roštalnice. Slamorožnice, ročni mlinci za žito v razni velikosti in vsi drugi stroji za poljedolstvo. Izdoluje in prodaja z jamstvom kot pooblast najnovjé, izborné izkušeno, kot najboljé pripravljeno in odlikovano sestavi

Ph. Mayfart & Co
tovarna za poljedolstvo in vinske stroje na DUNAJU, II. Taborstrasse št. 71. Automat. škropilnica.

Stiskalnica za vino.

Odlikovani v vseh državah svetá z nad 509 zlatimi in srebrnimi kolajnamí. Cenik s podobami in množičevlino pohvalna pisma. — Razprodajalci in zastopniki se iščejo povsodi, kjer se nisimo zastopali.

Anton Kustrin,
trgovec v Gorici
Gosposka ulica št. 25

priporoča čistili duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na čezli svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portoriko itd. Oljce: Lucca, St. Angelo, Korfu, istrsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mljšveče prve in druge vrste, namreč ob 1/2 kila in od enega funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič. Žveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina iz Kranja in iz Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Saunig in Dekleva
ulica Munclplo št. 1. Gorica.



Velika tovarniška zaloga šivalnih strojev kakor za šivilje, krojače, čevljarje in tudi za umetno vezanje (rekaniranje). V zalogi se tudi nahajajo angleška dvo-kolesa »Hical Premier« in slamožni stroji, samokresi in razne puške, lastna mehaniška popravilnica.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem
KONJEDIC & ZAJEC
Gorica v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno kruno nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže, da je kupil pri nas za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“
Dunajska cesta št. 19. (Medjatova hiša)

zavaruje

1. proti požarni škodi vsakovrstna poslopja, zvonove, premičnine in pridelke; 2. proti prelomom zvonove, in 3. za življenje oziroma doživetje in proti nezgodam

Edina domača slovenska zavarovalnica!

Svoji k svojim!